

NỘI DUNG CHUYÊN SAN SỐ 10

MỤC ĐIỂM TIN

GÓC NHÌN TỪ THỰC TIỄN

- Truyện ngắn: Khoảng trống **[10]**
- Truyện ngắn: Ước mơ **[12]**
- Cha mẹ đánh: Con đau... **[14]**

GÓC NHÌN TỪ LÝ LUẬN VÀ PHÁP LUẬT

- Tự tử ở trẻ em: Môi trường gia đình và khủng hoảng kinh tế **[19]**
- Ảnh hưởng của Bạo lực gia đình đối với trẻ em qua một số nghiên cứu đã thực hiện tại Việt Nam **[22]**
- “Thân thiện hóa” đường dây hỗ trợ trẻ em bị ảnh hưởng bởi Bạo lực gia đình **[27]**
- Một vài chia sẻ về bạo lực trẻ em qua đường dây tư vấn **[32]**
- Kinh nghiệm hỗ trợ trẻ em trong các gia đình có bạo lực và một số suy nghĩ về các chương trình phòng chống bạo lực tại VN **[36]**
- Giới thiệu phim Precious (Quý giá) **[42]**

NGHIÊN CỨU MỚI

- Sự thật về ảnh hưởng của bạo lực gia đình đối với trẻ em qua các nghiên cứu trên thế giới và tại Việt Nam **[50]**

Thưa các bạn!

Cũng như nhiều đối tượng dễ bị tổn thương khác, rất nhiều trẻ em đã không còn được an toàn khi sống trong gia đình của chính mình. Các em không chỉ bị tổn thương về thể chất, tình cảm mà còn phải chịu những tác động xấu tới sự phát triển trong suốt cuộc đời. Các bé trai có xu hướng trở thành người gây bạo lực gia đình trong tương lai. Các bé gái có xu hướng cam chịu, chấp nhận bạo lực như mẹ chúng đã từng phải trải qua hoặc có tâm lý sợ hãi, lãnh cảm với cuộc sống hôn nhân. Bên cạnh đó, khi các em chứng kiến hoặc trực tiếp bị bạo lực gia đình, các em sẽ chịu nhiều ảnh hưởng về mặt sức khỏe và hành vi, bao gồm cả các hành vi liên quan tới ăn uống và giấc ngủ. Các em cũng sẽ gặp nhiều khó khăn trong học tập cũng như kết bạn hay tạo dựng những mối quan hệ trong cuộc sống... Nhìn nhận dưới góc độ quyền, việc trẻ em phải chứng kiến hay bị BLESĐ chính là việc các em đang bị xâm phạm các quyền cơ bản của trẻ em như Quyền Bảo vệ và Quyền Tham gia mà Công ước Quốc tế cũng như pháp luật Việt Nam quy định.

Những phân tích trên đã cho chúng ta thấy tính cần thiết của việc đấu tranh phòng ngừa bạo lực gia đình nói chung và bạo lực với trẻ em nói riêng. Những nỗ lực ấy không chỉ thúc đẩy việc thực hiện các quyền của trẻ em mà còn có ý nghĩa cho sự nghiệp bình đẳng giới và phát triển bền vững của xã hội.

Xuất phát từ giá trị thực tiễn đó, GSAGA đã lựa chọn đề tài “Bạo lực gia đình và ảnh hưởng đối với trẻ em” làm chủ đề xuyên suốt của chuyên san số 10. Chuyên san tập hợp các tin tức, bài viết, các kết quả nghiên cứu, các bài học can thiệp thực tiễn đã được áp dụng trong và ngoài nước về chủ đề này. Chúng tôi hy vọng chuyên san kỳ này sẽ giúp các cán bộ xã hội, các nhà nghiên cứu và những người hoạt động trong cùng lĩnh vực có cái nhìn đầy đủ và đa chiều hơn về tác động của BLESĐ đối với sự phát triển toàn diện của trẻ em. Chúng tôi mong nhận được phản hồi của các bạn về chuyên san nói riêng cũng như những ấn phẩm do GSAGA phát hành để những sản phẩm của chúng tôi ngày càng có ý nghĩa hơn. Chúng tôi muốn bày tỏ lời cảm ơn tới các cộng tác viên và tổ chức Oxfam Novib đã luôn đồng hành để GSAGA có cơ hội chuyển tải những kiến thức, thông tin quý báu này tới các bạn!

Trân trọng giới thiệu chuyên san cùng bạn đọc!

Thay mặt Ban biên tập
Nguyễn Văn Anh

MỤC ĐIỂM TIN

PHẠM THỊ **PHƯƠNG LÊ** - Tổng hợp

1 Theo một nghiên cứu mới công bố, trẻ em có cha mẹ ly hôn thường bị tụt hậu so với bạn cùng lớp về các kỹ năng toán học và xã hội. Thậm chí có nhiều khả năng phải chịu đựng sự lo âu, căng thẳng, lòng tự trọng thấp đi cùng với sự cô đơn và nỗi buồn.

Nhà nghiên cứu về xã hội học Hyun Sik Kim thuộc ĐH Wisconsin – Madison cho biết, trẻ có cha mẹ ly hôn đã rất lo lắng trong việc tạo lập và duy trì tình bạn, thể hiện cảm xúc theo hướng tích cực, biểu hiện sự nhạy cảm đối với những cảm xúc của các bạn khác cũng như an ủi hay đón nhận tình cảm.

Tiến sĩ Kim đã tiến hành theo dõi sự phát triển của 3.585 trẻ em từ mẫu giáo cho đến lớp 5 để xem xét các ảnh hưởng từ trước, trong và sau khi ly hôn của cha mẹ của một số em cho thấy: “Trẻ em có bố mẹ ly hôn hóa ra

không bắt kịp các bạn đồng trang lứa”.

Kim quan sát các em bốn lần vào năm học mẫu giáo, lớp một, lớp ba, lớp năm và thấy rằng: trẻ có bố mẹ ly hôn phải đuổi theo các bạn khác trong các bài kiểm tra toán tiêu chuẩn. Và như vậy việc học toán của trẻ bị ảnh hưởng đặc biệt mạnh bởi sự ly hôn của cha mẹ.

Nguyên nhân có thể bắt nguồn từ những ức chế, căng thẳng khi trẻ nhìn thấy cha mẹ tranh cãi hay đổ lỗi cho nhau dẫn đến ly hôn.

Trẻ giảm đi khả năng giao tiếp và kết bạn sau khi cha mẹ ly hôn

Từ kết quả nghiên cứu của mình, tiến sĩ Hyun Sik Kim cảnh báo: “Cha mẹ ly hôn không thể có tập trung vào chăm sóc con cái. Họ có thể dễ gây tranh cãi với con mình và tôi nghĩ rằng điều đó ảnh hưởng đến sự phát

triển của trẻ”.

Ông so sánh tiến bộ của trẻ có cha mẹ ly hôn với các bạn bè cùng lứa sống trong các gia đình ổn định thì thấy các trục trặc về phát triển vẫn tiếp diễn ngay cả sau khi cha mẹ trẻ đã chia tay.

Những nghiên cứu trước đây của người Anh cho biết rằng trẻ có cha mẹ ly hôn có thể bị tổn hại về tinh thần gấp 5 lần so với những trẻ có gia đình ổn định.

2 Các nghiên cứu về tâm lý trẻ em cho rằng: những đứa trẻ không được chăm sóc và dạy dỗ chu đáo sẽ có tâm lý lệch lạc, tự do ngang bướng, thích sử dụng bạo lực, thậm chí bất cần, dễ dàng phạm tội khi bị rủ rê, lôi kéo. Báo cáo sơ bộ của **Viện Kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh** cho thấy trong năm 2008, riêng Thành phố Hồ Chí Minh có 18 học sinh bị khởi

tổ bởi các tội danh nghiêm trọng như giết người, hiếp dâm, phá hoại tài sản nhà nước... Theo số liệu thống kê của **Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao** cho thấy 71% trẻ vị thành niên phạm pháp là do không được quan tâm chăm sóc.

Nghiên cứu của Bộ Công an cũng chỉ ra nguyên nhân phạm tội của trẻ vị thành niên xuất phát từ gia đình: 8% trẻ phạm tội có bố mẹ ly hôn, 49% phàn nàn về cách đối xử của bố mẹ. Theo số liệu điều tra 2.209 học viên các trường giáo dưỡng, có tới 49,81% trong số này sống trong cảnh bị đối xử hà khắc, thô bạo, độc ác của bố mẹ. Số em bị bố đánh chiếm 23% (gấp 6 lần mẹ đánh); bị dì ghẻ, bố dượng đánh chiếm 20,3%.

Kết quả nghiên cứu cũng cho thấy: Các em học sinh sống trong gia đình có cha mẹ thường xuyên đi xa, hoặc sinh sống trong các gia đình có cha mẹ li thân, li dị hoặc đã chết thường có

STT	Tình trạng gia đình	Tỷ lệ (%)
1	Cha mẹ thường xuyên đánh lộn, cãi nhau	33.4
2	Cha mẹ hàng ngày uống rượu	9.1
3	Cha mẹ li thân, li dị hoặc đã chết	11.1
4	Cha mẹ thường xuyên đi xa, ít quan tâm đến con	9.6

Kết quả nghiên cứu của Bộ công an về tỷ lệ nguyên nhân phạm tội của trẻ vị thành niên xuất phát từ gia đình

biểu hiện trầm cảm, khép kín, ít giao tiếp, mặc cảm... Khi phải sống trong hoàn cảnh gia đình có cha mẹ hàng ngày uống rượu, thường xuyên đánh lộn, cãi nhau... thì các em không có điều kiện hấp thụ được cái hay, cái tốt, trau dồi lối sống văn hóa cho bản thân, mà còn bị những tác động xấu đến nhân cách. Những số liệu điều tra: 9,1% học sinh sống trong gia đình có cha mẹ uống rượu hàng ngày,

33,4% học sinh sống trong gia đình có cha mẹ hoặc người thân thường xuyên cãi lộn, đánh nhau, 11,1% trẻ có cha mẹ li thân, li dị hoặc đã chết, 9,6% trẻ có cha mẹ thường xuyên đi xa, ít quan tâm đến con. Đó là những nguy cơ ảnh hưởng đến tinh thần trẻ tổn thương, tâm trạng bức bối, khó chịu, dễ có hành động gây hấn, hung dữ hoặc có hành vi bạo lực không kiểm soát được.

Chung tay **phòng chống bạo lực gia đình**

Đôi nét về thương hiệu Sunfly – Thêm yêu cuộc sống

Thương hiệu Sunfly là thương hiệu thời trang mặc nhà cao cấp được phát triển bởi Công ty TNHH Minh Hương P.N.D – một tổ chức năng động, với nhiều chuyên gia thiết kế giàu kinh nghiệm và đội ngũ quản lý trẻ, chuyên nghiệp – những người luôn tìm tòi, sáng tạo và nỗ lực hết mình vì sự hài lòng của khách hàng.

Đến nay, Sunfly vẫn luôn là thương hiệu sáng tạo không ngừng trong phong cách thiết kế để tạo nên những mẫu thời trang mặc nhà hài hòa, độc đáo và ngày càng được đông đảo chị em phụ nữ khắp Việt Nam ưa chuộng. Sau nhiều năm có mặt trên thị trường, các sản phẩm thời trang mặc nhà cao cấp Sunfly đã và đang nhận được sự quan tâm, yêu mến của đông đảo chị em phụ nữ trên toàn quốc với hệ thống trên 50 showroom và các đại lý chính thức tại hầu khắp các tỉnh, thành phố lớn như Hà Nội, Hồ Chí Minh, Quảng Ninh, Hải Phòng, Hải Dương, Thanh Hóa, Lạng Sơn...

Tham khảo thêm tại website: www.sinfly.com.vn
Văn phòng: Lô A2-CN1 Cụm Công nghiệp Từ Liêm - HN
Tel: 04. 3766 7353 Fax: 04. 3766 6562

Bạo lực gia đình đối với phụ nữ là một vấn đề nhức nhối, gây cản trở đến sự phát triển tiến bộ xã hội và đang rất cần sự chung tay phòng chống của đông đảo cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp cũng như toàn thể cộng đồng ở trong và ngoài nước. Tuy nhiên, hoạt động này của Việt Nam đến nay vẫn chưa thực sự thu hút được sự quan tâm của cộng đồng, doanh nghiệp, cá nhân mà chủ yếu là từ các tổ chức quốc tế thông qua các dự án. Trong khi đó, ở nhiều nước trên thế giới, hoạt động phòng chống bạo lực gia đình đã có sự phát triển rộng rãi, vận động khuyến khích được đông đảo doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân tham gia.

Xuất phát từ việc tìm hiểu thực tiễn ở trên cũng như mong muốn được đóng góp phần nào cho công tác phòng chống bạo lực gia đình nói chung và bảo vệ, hỗ trợ nạn nhân nói riêng, Sunfly và CSAGA đã có những hợp tác đầu tiên trong công tác phòng chống bạo lực gia đình.

Ngày 16/9/2011 vừa qua, CSAGA và Sunfly đã chính thức ký kết thỏa thuận hợp tác giữa hai bên. Cụ thể, theo thỏa thuận hợp tác này, Sunfly và CSAGA sẽ phối hợp để thành lập Quỹ hỗ trợ khẩn cấp dành cho nạn nhân bị bạo lực nhằm tài trợ, giúp đỡ và chia sẻ cả về vật chất và tinh thần cho những phụ nữ bị bạo lực trên cả nước. Chỉ sau hơn 1 tháng ra đời, Quỹ hỗ trợ khẩn cấp đã phát hiện và hỗ trợ kinh phí, chi trả các khoản viện phí, cho một số trường hợp, như chị N. ở Thái Bình, chị H. ở Thạch Thất.

Trong các kế hoạch sắp tới, Sunfly sẽ tham dự hoặc đồng tổ chức các sự kiện, triển lãm, hội thảo về phòng chống bạo lực gia đình nhằm khuyến khích các nạn nhân nói ra vấn đề của mình và chủ động tìm kiếm sự trợ giúp. Ngoài ra, trong tháng 11, Sunfly đã thực hiện chương trình truyền thông tại các cửa hàng, đại lý của Sunfly nhằm vận động khách hàng của Sunfly cùng chung tay phòng chống bạo lực gia đình. Theo đó, Sunfly sẽ trích một phần doanh thu của tháng 11 để hỗ trợ cho Quỹ hỗ trợ nạn nhân khẩn cấp.

Bằng những hành động thiết thực và ý nghĩa trong vai trò đồng hành cùng CSAGA, Sunfly hy vọng sẽ góp phần nhân rộng công tác phòng chống bạo lực gia đình, vì sự tiến bộ của phụ nữ đến với nhiều doanh nghiệp, cá nhân và tổ chức ở trong và ngoài nước.

THÔNG BÁO

THÀNH LẬP QUỸ HỖ TRỢ KHẨN CẤP CHO NẠN NHÂN BẠO LỰC GIỚI

Từ tháng 9/2011, Sunfly và Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới - Gia đình - Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA) đã ký một thỏa thuận hợp tác ban đầu về việc tài trợ thành lập Quỹ Hỗ trợ Khẩn cấp cho Nạn nhân Bạo lực giới.

Quỹ trực thuộc Trung tâm CSAGA, hoạt động không vì mục đích lợi nhuận nhằm hỗ trợ, giúp đỡ các nạn nhân và những người bị ảnh hưởng bởi bạo lực giới. Đối tượng thụ hưởng cuối cùng của Quỹ là nạn nhân của BLGD và hoặc những người bị ảnh hưởng bởi BLGD gặp nhiều khó khăn và chưa nhận được nhiều sự quan tâm của xã hội.

Các hình thức hỗ trợ của Quỹ:

- Viện phí (toàn bộ hoặc 1 phần, tùy theo khả năng tài chính của nạn nhân)
- Học phí cho nạn nhân/con nạn nhân để tiếp tục đến trường
- Quần áo, sách vở hoặc tiền mua những vật dụng này
- Tư vấn (tâm lý, pháp lý)
- (Chi phí cho) Nơi ở tạm thời khi chưa vào được nhà tạm lánh
- Chi phí ăn uống cho nạn nhân/người bị ảnh hưởng
- Chi phí làm giấy tờ, thủ tục...cho nạn nhân/người bị ảnh hưởng
- Cho vay làm sinh kế

Các cá nhân/ tổ chức có thể tham gia đóng góp công sức, tiền bạc hoặc giới thiệu các thành viên cần hỗ trợ theo địa chỉ:

Đoàn Phương Ly – Quản lý Quỹ

Tel: 84 4 3754 0421 (máy lẻ 19)

Fax: 84 4 3793 0297

Email: csaga@csaga.org.vn

GÓC NHÌN TỪ THỰC TIỄN

"Nếu em có quyền được thay đổi hoàn cảnh hiện nay của trẻ em Việt Nam, em muốn thay đổi điều gì vì lợi ích tốt đẹp nhất cho trẻ em Việt Nam?"- Đó là câu hỏi mà chính trẻ em sẽ là người trả lời qua những bài viết nói lên tiếng nói của mình trong cuộc thi viết về "Quyền trẻ em" do Đại sứ quán Thụy Điển và Báo VietNamNet phát động trong 2 tháng, từ tháng 3/2011.

Bài dự thi không quá 1.000 từ và được đăng tải trên mục Giáo dục của báo VietnamNet. Hạn nộp bài dự thi vào 15.5.2011. Lễ trao giải diễn ra vào đúng ngày Quốc tế thiếu nhi 1.6 với 1 giải nhất, 2 giải nhì, 3 giải ba và 5 giải khuyến khích. Ngoài ra, các em được nhận một bộ truyện của nữ nhà văn nổi tiếng viết chuyện cho trẻ em của Thụy Điển, bà Astrid Lingren và quà lưu niệm của ban tổ chức.

Có thể nói, đây thực sự là một hoạt động mang tính xã hội nhân văn sâu sắc trước tình hình nhiều trẻ em Việt Nam còn chịu thiệt thòi về vật chất và tinh thần đặc biệt là chưa được hưởng đầy đủ những quyền cơ bản của trẻ em như quyền được chăm sóc y tế, quyền được học hành và sống trong môi trường thân thiện và quyền được bảo vệ khỏi bạo lực gia đình. Trong số những bài viết tham dự cuộc thi, không ít em đã chia sẻ suy nghĩ và xúc cảm về vấn đề bạo lực gia đình. Chúng ta hãy cùng lắng nghe những suy nghĩ đó của các em thông qua những câu chuyện ngắn. Đó chính những tiếng nói dũng cảm, nhưng cũng vô cùng khẩn thiết để chúng ta phải suy nghĩ, trăn trở.

KHOẢNG TRỐNG

TRUYỆN NGẮN:

NGUYỄN THỊ LAN

“Xoảng, xoảng...” tiếng xoong, nồi va vào nhau chát chúa. Ba chị em tôi đang ngồi học trong nhà đều giật mình đứng dậy.

- Hoa lên tiếng bố về rồi đấy chị.
- Em đứng đây để chị ra dọn đồ tôi nói.
- Thôi Chị đừng ra kéo bố lại đánh.

Mặc kệ lời khuyên của Hoa, tôi vẫn cứ chạy ra ngoài sân giếng nhìn bố tôi đang trong tình trạng say xỉn, quần áo lấm lem, chân đi loạng choạng muốn ngã.

- Tôi cất tiếng: Bố để con đỡ bố vào nhà.

- Xê ra tao không cần “Cái lũ vịt rời chúng mày”... bóp, bóp ...

Ngày nào cũng vậy mỗi lần bố say xỉn về là chửi ầm ĩ và đánh chị, em chúng tôi. Tôi là chị lớn trong nhà, là người chịu trận trong tất cả các trận đòn vô cớ của bố tôi... nên tôi đã “quen rồi”...

Gia đình tôi ngày xưa cũng hạnh phúc như bao gia đình khác. Năm 2005 mẹ tôi đột ngột qua đời khi bé Hương – cô em gái út của tôi vừa tròn 6 tuổi, lúc đó tôi đang học lớp 9. Từ ngày mẹ tôi qua đời, bố tôi trở lên trầm hẳn, ngoài thời gian đi làm đồng về là bố tôi đi ngủ. Rồi bố tôi uống rượu, say xỉn, đập phá... bát đĩa trong nhà không cái nào còn nguyên lành. Việc học hành của tôi bắt đầu bê trễ, đầu tiên là tôi hay bỏ học,

được một tháng sau tôi bỏ hẳn. Khi tôi chính thức bỏ học cả lớp ai cũng tiếc nuối, người buồn nhất là cô giáo chủ nhiệm vì tôi là một học trò rất hiếu học và học giỏi, kết quả là 8 năm học của tôi đều là học sinh giỏi của nhà trường.

Khi nghỉ học tôi đã khóc, tôi buồn nhiều lắm... Rồi tất cả cũng đã qua khi tôi hiểu ra rằng nếu tôi tiếp tục đi học thì cái Hoa em tôi sẽ ra sao, lại còn cái Hương còn nhỏ nữa. Là người chị cả trong nhà tôi thay mẹ chăm sóc cho cái Hương và dạy Hoa học, làm việc nhà, việc đồng áng... hầu hết mọi việc trong gia đình đều đến tay tôi, bởi vậy mà năm nay tôi 16 tuổi – cái tuổi người ta gọi là “phổng phao, trở mã” vậy mà tôi vẫn “ôm đét” người ta nhìn tôi cứ tưởng tôi mới 10, 11 tuổi.

Tuổi thơ của tôi cứ trôi đi với bộn bề của cuộc sống. Cái tuổi mà đáng lý ra tôi đang còn sách cặp ngồi trên ghế nhà trường, cái tuổi mà cha, mẹ còn phải chăm lo cho từng miếng ăn, giấc ngủ... Vậy mà trong phút chốc cuộc đời tôi đã thay đổi từ một đứa trẻ tôi phải đảm nhiệm trách nhiệm thay mẹ để mỗi chiều đi làm đồng về trên con đê đầu làng là tôi thần thờ ngẩn nhìn đám bàn bè đang tung tăng cắp sách đi học về.

Tối nay cũng như bao tối khác sau bữa cơm chiều tôi chỉ cho hai em học xong và dọn dẹp đi ngủ và nhìn sang giường bên thấy bố tôi đang ngủ rất ngon, từ sâu thẳm trong tiềm thức tôi hai dòng nước mắt trào ra khi mà tay tôi vịn về cuốn sách..../.

Gia Bình, ngày 20 tháng 4 năm 2011

TRUYỆN NGẮN:

Ước mơ

MALTRÚC **NGHI**

THCS Lê Văn Tám, thành phố Hồ Chí Minh

- Ê! Đi tiếp đi chứ!

Tiếng gọi làm cho con bé sức tỉnh. Từ nãy đến giờ nó cứ tần ngần mãi trước hình ảnh một gia đình có ba, có mẹ và hai đứa con xinh xắn đang vui đùa trong công viên. Ngoảnh mặt đi, thẳng bạn nó đang đợi. Tụi nó đi mót thức ăn thừa ở chợ. Xách cái giỏ làm từ vải của cái quần rách cũ rách, nó đi tiếp. Như thường lệ, nó đi đến từng giỏ rác, nơi mà luôn tìm được những thức ăn bị vứt đi nhưng vẫn còn dùng được. Con bé cẩn thận nhặt từng miếng bánh mì thiu, từng mẩu thức ăn vụn cho vào giỏ. Đôi khi, bị người ta xua đuổi, nhưng nó đã quen rồi và lại cúi đầu đi tiếp.

Hôm nay mót được chẳng bao nhiêu mà còn bị mấy đứa trong xóm bắt nạt, lấy hết đồ ăn. Nó lẻ bước về nhà, buồn bã thầm nghĩ: "Vậy là hôm nay nhà mình lại đói". Chỗ ở của nó là một căn nhà sàn xập xệ, chung quanh chỉ toàn rác rến. Hai bên đường là con kênh ngập ứ rác, bốc mùi nồng nặc. Chưa về đến nhà, nó đã nghe thấy tiếng khóc thất thanh. Nó chạy ngay vào ôm lấy mẹ

và các em trước cơn giận dữ của bố. Nó òa khóc tức tưởi, miệng không ngừng gào lên thảm thiết: “Con xin bố, bố ơi...”. Nó đau đớn nhìn đàn em nheo nhóc khóc khan cả cổ, ánh mắt thất thần. Những cảnh ấy chẳng lạ gì với nó vì lúc nào ông ta cũng say. Khi ấy, vợ con trở thành vật thể thân cho những cơn giận dữ.

“Rầm!”. Bố nó ném mạnh cây roi xuống đất, bỏ ra khỏi nhà... Tiếng động lớn làm lũ trẻ khóc thét lên. Cảnh tượng tan hoang. Những cái chén cuối cùng trong nhà cũng bị đập bể cả, mảnh vỡ văng ra khắp nhà. Nồi, niêu, xoong, chảo nằm la liệt dưới đất. Gương mặt, ánh mắt của người vợ và sáu đứa con vẫn chưa khỏi bàng hoàng. Nước mắt đã cạn khô nhưng dường như nỗi sợ vẫn còn đó. Căn nhà bình thường đã khó đứng vững trước mưa bão mà còn phải liên tục chịu đựng những cơn giông tố, cũng như số phận của mẹ con nó vậy.

Nhà nó có cả thầy sáu đứa con. Đứa lớn nhất là nó mới mười tuổi. Hàng ngày, mấy đứa con nít lẫn lộn, bò lết dưới sàn nhà, đen thui, dơ dáy. Ngay cả đứa nhỏ nhất cũng không có quần mặc, ruối nặng bu đầy người. Bà mẹ cũng đen đúa, ốm nhách, thoát nhìn tưởng như cơn gió nhẹ cũng có thể hất ngã. Tất cả là do tư tưởng phong kiến trọng nam khinh nữ từ người chồng. Ông muốn có con trai nhưng lại chỉ sinh toàn con gái nên lao vào nhậu nhẹt bê tha, dù không có nghề nghiệp ổn định. Đến khi có được con trai thì ông cũng chẳng còn khả năng nuôi cả gia đình nheo nhóc. Để mưu sinh, đứa thì mót thức ăn, đứa đi bán vé số, đứa phải đi bốc vác dù tuổi đời còn quá nhỏ. Tuổi thơ của chúng quá nhọc nhằn trên con đường mưu sinh kiếm sống.

Dù phải làm việc từ bé nhưng khát

khao học chữ vẫn luôn bùng cháy trong chúng, đặc biệt là con bé. Không biết bao nhiêu lần nó đứng như chôn chân ở lớp học, nghe lóm thầy giảng bài. Nhìn vào lớp, ánh mắt nó như tỏa sáng, như muốn vươn đến những con chữ, con số trên bảng. Nhưng khi nghĩ đến mấy đứa em đang khóc vì đói, nó quay bước... Mơ ước được vui chơi cũng quá xa vời. Mưu sinh kiếm sống đã cướp đi những niềm vui nhỏ bé của chúng. Cuộc đời thật bất công! Nếu được học hành, hẳn con bé và các em mình sẽ biết rằng người lớn đã vô tình xâm phạm những quyền cơ bản của trẻ em mà chúng cần có. Chúng không được yêu thương, không được học hành, vui chơi, không có quyền phát biểu ý kiến của mình và đặc biệt là không được nhận sự bình đẳng về giới. Và chúng nó sẽ buồn biết chừng nào nếu biết mình sinh ra dưới sự ghẻ lạnh của người cha và sự thất vọng nào nề của người mẹ!

Sau cơn thịnh nộ của người cha, mọi việc cũng trở về với dòng chảy của nó. Người mẹ tiếp tục thờ thần trong vô định. Những đứa nhỏ tiếp tục vô tư không biết đến tương lai ngày mai. Và những người chị lớn kia vẫn tiếp tục lủi thủi trong đêm kiếm cái ăn cho cả gia đình...

Nhìn theo cái dáng gầy gò, liêu xiêu của con bé và các em nó trong màn đêm đen kịt như chính tương lai của chúng, tôi thầm ước mơ... Phải chi cha mẹ con bé có học thức, thực hiện kế hoạch hóa gia đình, bỏ đi tư tưởng phong kiến và chỉ sinh hai con dù gái hay trai, thì có lẽ giờ này gia đình nó đã hạnh phúc hơn. Nó và các em đã được yêu thương, chăm lo đầy đủ. Phải chi người bố không ăn nhậu bê tha thì có lẽ chị em chúng đã được ăn học, vui chơi như bao đứa trẻ bình thường khác... Phải chi bản thân tôi có quyền được thay đổi hoàn cảnh hiện nay của trẻ em Việt Nam, thì tôi sẽ thay đổi tất cả những điều trên để mang lại lợi ích tốt đẹp nhất cho gia đình con bé nói riêng và trẻ em Việt Nam nói chung... Phải chi...

CHA ĐÁNH MẸ:

C ON ĐAU ...

MA THẢO VÂN

Ít nhất 20 - 30% phụ nữ từng là nạn nhân BLGD trong suốt cuộc đời. Và bất cứ trẻ nào sống trong ngôi nhà bạo lực đều bị tổn thương về tinh thần. Tuy nhiên, trẻ em có những cảm xúc và phản ứng khác nhau khi chứng kiến BLGD. Cách trẻ phản ứng và đối phó đối với bạo lực phụ thuộc vào độ tuổi, tính cách, kỹ năng ứng phó,... cũng như sự trợ giúp bên ngoài (như người thân, thầy cô giáo, cán bộ xã hội,...)

TỪ NHỮNG NỖ ĐAU CÂM LẶNG...

Lang thang hơn 2 tiếng đồng hồ, chị Hiền (Ý Yên, Nam Định) mới dám về nhà. Con bé út ra tận cổng làng đón mẹ, nó bảo: "Nhìn mặt bố hầm hầm, lại không có mẹ về cùng, chúng con không dám hỏi nhưng con nghĩ là có chuyện. Anh Tùng cắt hết dao búa rồi. Bố để một cái gậy to ở đầu giường, mẹ đừng về..."

Nghe con nói, không cầm được nước mắt, chị ôm con khóc rưng rức. Con bé mới vài tuổi đầu đã biết lo cho mẹ. Chị thương con, dù vợ chồng mâu thuẫn từ lâu nhưng chị giấu con những va chạm, cãi vã, những lần

chị bị chồng đánh đập... Chị muốn các con được sống trong không khí đầm ấm, hạnh phúc, nhưng chính cách hành xử của bố khiến các con biết hết. Nhìn ánh mắt con len lét, ái ngại nhìn mẹ mà lòng chị xót như sát muối.

Đã hơn mười năm nay, ba mẹ con chị Hiền phải chung sống với thói vũ phu, thô bạo của người chồng, người cha. Anh ta không hiểu được nỗi khổ của vợ, nỗi day dứt của con trước mỗi trận đòn roi. Mỗi khi thấy bố tức giận, hai đứa trẻ lại nháo nhác như bầy chim non lạc mẹ: đứa bỏ trốn, đứa giấu dao, gậy... Bọn trẻ ngày càng xa lánh bố, từ những đứa trẻ vô tư hồn

nhiên chúng trở nên tự ti, mặc cảm với bạn bè. Ngày ngày chứng kiến cảnh cha đánh đập mẹ, rồi quay sang mắng cả con, tâm hồn non nớt của những đứa trẻ đang bị tổn thương.

Sống trong cảnh bạo lực, trẻ em thường chịu nhiều tác động xấu và bị ảnh hưởng dai dẳng đến tương lai. Hai đứa con chị Hiền luôn sợ hãi, kinh hoàng, lúc nào cũng chỉ lo bố giận dữ, đánh mẹ. Thằng lớn 12 tuổi luôn tìm cách bảo vệ mẹ. Từ chỗ không yêu bố, nó trở nên xa lánh và hận bố ghê gớm. Nó giận dữ mỗi khi thấy mẹ âm thầm chịu đau một mình. Chị Hiền càng lo lắng khi nghe thấy hai đứa con bàn nhau cách... giết bố? Phải chăng đây chính là hậu quả từ việc “dạy vợ, con bằng bạo lực” của chồng chị? Bạo lực lại sinh ra bạo lực, nó trở thành một phản ứng “dây chuyền” từ thế hệ này sang thế hệ khác.

Và với nhiều trẻ em gái thì bạo lực còn trở thành nỗi kinh hoàng. Nhiều em bị trầm cảm, luôn luôn muốn

Theo báo cáo của Cục bảo vệ và chăm sóc trẻ em (Bộ LĐTBXH) 29,3% trẻ em chứng kiến bạo lực thân thể giữa người lớn và các thành viên trong gia đình. 25,5% trẻ em chứng kiến xâm hại thân thể một hoặc vài lần, 3,8% trẻ em báo cáo là nhiều lần. 9,6 % trẻ em chứng kiến bạo lực về từ ngữ do cha mẹ gây ra.

thoát khỏi gia đình của mình.

Chị Liễu quê ở huyện Thanh Hà (Hải Dương) lại bản khoăn không biết nên cư xử với cô con gái 10 tuổi như thế nào. Đạo này nó ương bướng và không còn cởi mở với mẹ nữa, mà luôn tỏ ra chống đối. Sinh ra và lớn lên trong cảnh hai mẹ con thường xuyên phải chạy trốn bố, đứa bé đã trở nên nhút nhát, sợ sệt. Cứ thấy bóng bố là bé run rẩy, sợ hãi. Thậm chí chị phải gửi con sang nhà bà ngoại. Sau khi ly hôn,

hai mẹ con chị phải vào miền Nam để tránh gặp lại người chồng. Nhưng dường như nỗi ám ảnh về người cha vũ phu quá lớn, con gái chị sống rất khép kín. Hơn nữa, ở môi trường mới cháu lại càng thu mình hơn, học tập sút hẳn...

Cô bé Hương ở Cầu Diễn, Từ Liêm, Hà Nội ngày nào cũng đến lớp với gương mặt thất thần, sợ hãi. Trong đầu em luôn ám ảnh hình ảnh cha mỗi khi đi làm về trong tâm trạng ngà ngà say. Không cần biết trong nhà có ai, mọi người đang làm gì, không cần biết mẹ em đang giẫy dụa chống đối, cha bế sốc mẹ lên giường và “hành sự” ngay lập tức. Những lúc ấy, Hương chỉ còn biết kéo đứa em nhỏ ra khỏi nhà, nước mắt nghẹn ngào... Trong một lần dọn nhà, mẹ Hương vô tình đọc được những dòng chữ của con gái mình gửi cho bạn: “Tối nào chị em mình cũng không ngủ được. Chúng mình chỉ biết im lặng và sợ hãi. Mình bị đang bị ức chế nặng. Bố làm mẹ đau

Theo UNICEF, hiện có khoảng 275 triệu trẻ em đang sống trong cảnh bạo lực gia đình, phải chịu đựng sự bóc lột về thể chất, tinh thần và cả tình dục của cha mẹ cũng như người giám hộ. Hình thức bạo lực mà trẻ em gái phải gánh chịu cũng rất đa dạng, trong đó bao gồm cả bạo lực tình dục. Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng, có đến 40-60% các vụ xâm hại tình dục diễn ra trong gia đình nhằm vào nạn nhân là các trẻ em gái dưới 15 tuổi. Một nghiên cứu ở Hà Lan gần đây thậm chí cho biết, có đến 45% nạn nhân của bạo lực tình dục trong gia đình là trẻ em dưới 18 tuổi, trong số đó trẻ em gái chiếm tỷ lệ cao hơn nhiều so với trẻ em trai.

Ở Việt Nam, Bạo lực gia đình làm gia tăng số trẻ em vi phạm pháp luật. Số liệu thống kê của Viện KSNĐ tối cao 2008 cho thấy, 71% trẻ vị thành niên phạm pháp là do không được quan tâm chăm sóc đúng mức. Nguyên nhân phạm tội của trẻ vị thành niên xuất phát từ gia đình: 8% trẻ phạm tội có bố mẹ ly hôn, 49% phàn nàn về cách đối xử của bố mẹ.

đớn, mà mình chả biết giúp kiểu gì. Có lần nghe mẹ kêu, mình liều xông vào, nhưng bố quát và đẩy mình ra khỏi phòng...”.

Nhiều nghiên cứu chỉ ra rằng, những trẻ em chứng kiến BLGD thường xuyên, có xu hướng tự gây tổn thương cho bản thân. Nghiên cứu cho thấy hơn 80% trẻ em tự hành hạ mình về thể chất và/hoặc tình dục, do đó bạo lực gia đình có thể xem như một trong những nguyên nhân dẫn đến sự ngược đãi bản thân của trẻ em.

ÁM ẢNH THEO CON SUỐT CUỘC ĐỜI

Gia đình là nơi trú ngụ an toàn nhất nhưng với nhiều phụ nữ và trẻ em thì đó lại là nơi nguy hiểm nhất. Sức khỏe và thể chất của các em bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Các em cũng thường cảm thấy thiếu tự tin, rụt rè lo sợ, mặc cảm... và thường gặp khó khăn trong việc kết bạn. Khi trưởng thành, các em khó hoà nhập với cuộc sống, dễ bị căng thẳng thần kinh, dễ bị kích động bạo lực hoặc có tư tưởng trầm uất. Thậm chí nhiều em không chịu được phải bỏ nhà ra đi. Đây là nguy cơ tiềm ẩn làm các em dễ trở thành nạn nhân

của các tệ nạn xã hội như ma túy, mại dâm, rượu, cờ bạc...

Theo các nhà tâm lý, những đứa trẻ ở độ tuổi 5 đến 10 là đối tượng dễ tổn thương nhất vì trẻ đã hiểu được mọi điều. Những hình ảnh bạo lực gia đình trở thành một vết thương khó phai mờ trong trí não trẻ. Có thể bé trai sẽ hình thành nhận thức rằng đàn ông có quyền đánh đập phụ nữ và khi trở thành người chồng, cũng có thể sẽ ứng xử như vậy đối với vợ. Khi chứng kiến cảnh mẹ bị cha mắng chửi, đánh đập các bé gái sau này có thể sẽ cam chịu cảnh bạo lực hoặc ác cảm với đàn ông.

Sống trong gia đình bất hạnh, Lan (26 tuổi) mất niềm tin vào đàn ông. Từ nhỏ cô đã chứng kiến cảnh tượng ông nội mắng bà xối xả, bố lao vào đánh mẹ khi có việc không vừa ý. Cô sợ khi nghĩ đến những hành động tàn nhẫn và ánh mắt hằn học đó. Nó từng theo cô vào cả những giấc ngủ còn non nớt.

Gia đình Lan có 4 chị em gái, chị cả có tính nhẵn nhặn giống mẹ, còn hai chị sau sở hữu tính nóng nảy của

bố. Chứng kiến cuộc sống của mẹ, của mấy chị gái không hạnh phúc, dù đã trưởng thành, dù rất hiểu biết, nhưng Lan vẫn luôn hướng cái nhìn cảnh giác với tất cả những người đàn ông đến với mình. Hàng đêm, Lan vẫn mơ về một người đàn ông lý tưởng cho mình, nhưng trái tim cô trở nên chai sạn dù chưa một lần bị tổn thương, phải chăng vì Lan quá hận những người đàn ông đã gián tiếp làm trái

tim mình bị đau đớn?

Một nam thanh niên 27 tuổi cũng bày tỏ nỗi đau của mình khi nhớ lại quãng thời thơ ấu sống trong gia đình bạo lực. Anh đã từng nghĩ mình không sống nổi trong gia đình bạo lực. Thậm chí, khi còn nhỏ anh còn luôn nghĩ rằng sống trong gia đình bạo lực thế này không biết mình có thể tồn tại đến khi trưởng thành hay không? Rồi lấy vợ, anh cũng tâm niệm phải hành xử khác với những gì cha đã gây ra cho gia đình. Nhưng có những lúc gia đình nhỏ của anh xảy ra mâu thuẫn, anh vẫn không kiềm chế được những cái đập chân, vung tay. Và rồi anh lại hối hận và quyết tâm sửa chữa, quyết không theo chân bố để con cái phải chịu khổ...

Vì một xã hội không có bạo lực với phụ nữ và trẻ em đang là chương trình hành động quốc gia. Nhưng để làm được điều đó cần có sự tham gia của toàn xã hội. Đặc biệt là những người cha, người chồng vũ phu, trước khi sử dụng bạo lực với vợ, con mình, xin hãy nghĩ đến nỗi đau của họ.

Hơn nữa, trẻ con tiếp nhận kiến thức và kỹ năng sống bắt đầu từ chính gia đình mình. Những đứa trẻ được sống trong môi trường an toàn, sẽ cảm thấy hạnh phúc và dễ dàng hơn trong việc xây mối quan hệ tốt với những người xung quanh. Ngược lại, những đứa trẻ sống trong cảnh bạo lực, có xu hướng sống khép kín, nhút nhát... và luôn cảm thấy bất an. Vì thế xây dựng môi trường sống an toàn cho trẻ em là trách nhiệm của mỗi người trong xã hội!

Hỗ trợ trẻ em như thế nào?

- Hãy nói với trẻ, BLGD không phải lỗi của các em. Trẻ em thường nghĩ rằng chúng là nguyên nhân bạo hành và/hoặc phải bỏ nhà ra đi. Hãy để con mình chia sẻ cảm nhận của các em về kẻ bạo hành. Nên lắng nghe và khuyến khích trẻ bày tỏ những lo ngại, thắc mắc, và sợ hãi.
- Hãy giúp các em hiểu rằng, các em không hề đơn độc.

- Nên ủng hộ những chương trình giúp đỡ thanh thiếu niên trong cộng đồng.

- Bố mẹ nên trò chuyện với con cái về bạo lực. Nên thành thật cho con biết điều gì xảy ra trong quan hệ. Trẻ em có thể hiểu về bạo lực nhiều hơn cha mẹ nghĩ. Một nghiên cứu cho thấy 90% trẻ em biết là mẹ mình bị bạo hành. Tôn trọng hiểu biết của các em sẽ làm trẻ tin tưởng cha mẹ hơn.

GÓC NHÌN TỪ LÝ LUẬN VÀ PHÁP LUẬT

TỰ TỬ Ở TRẺ EM: MÔI TRƯỜNG GIA ĐÌNH VÀ KHỦNG HOẢNG KINH TẾ

PHÙNG MINH **TRANG** lược dịch - trung tâm PCP

Tự tử ở trẻ em từng được coi như là một hiện tượng hiếm gặp, mặc dù đó vẫn là một trong các nguyên nhân dẫn đến cái chết của trẻ em dưới 15 tuổi trên toàn thế giới. So sánh với các nhóm tuổi khác thì hiện tượng tự tử ở trẻ em thường chưa được đánh giá đúng mức. Hơn nữa, những quan điểm đánh giá giá trị đạo đức từ phía xã hội, sự e ngại từ phía người thân của các em hay sự dè dặt của chính nhân viên xã hội trong việc xác minh nguyên nhân của những cái chết bất thường, cuối cùng là nhận thức sai lầm rằng trẻ em không thể tự tử do vẫn còn non nớt về nhận thức, đã dẫn đến việc làm sai lệch hệ thống phân loại nguyên nhân dẫn đến cái chết. Tuy nhiên, đã có nghiên cứu chỉ ra rằng từ 8 tuổi trở đi, trẻ em đã hiểu được khái niệm tự tử và có khả năng thực hiện các hành vi tự tử. Do đó, hiện nay ngày càng có nhiều nghiên cứu về vấn đề tự tử ở trẻ vị thành niên.

Các nghiên cứu trước đây đã cung cấp một cách nhìn tổng quát về vấn đề tự tử, tuy nhiên hầu như không có nghiên cứu nào tập trung cụ thể vào vấn đề tự tử ở trẻ em.

Đã có nhiều bằng chứng và kinh nghiệm thực tế, ủng hộ cho quan điểm: Trẻ em ít rơi vào các nguy cơ tự tử thường xảy ra và cũng có ít biểu

hiện dự báo tiến tự tử. Nghiên cứu của Groholt và các đồng nghiệp tiến hành năm 1998 đã chỉ ra rằng: Vấn đề tự tử ở trẻ em liên quan nhiều đến khả năng đương đầu đối với các nguy cơ hơn là

bản thân các nguy cơ đó. Ví dụ, khi xảy ra mâu thuẫn trong gia đình, đặc biệt là mâu thuẫn giữa cha mẹ và con cái, thì trẻ em phải đối mặt với nguy cơ khủng hoảng nhiều hơn người lớn. Báo cáo của Beautrais (2001) chỉ ra rằng 70.5% số trẻ em tự tử trong độ tuổi từ 9 đến 14 tuổi đã có một mâu thuẫn gia đình như là một nhân tố nguy cơ. Hơn thế nữa, đã có báo cáo chỉ ra rằng cha mẹ ly hôn hoặc sự xuất hiện của mẹ kế hoặc cha dượng trong gia đình cũng tăng nguy cơ của những hành động tự tử ở trẻ vị thành niên. Một phần của nghiên cứu đang tiến hành đã chỉ ra rằng nguy cơ tự tử và những nỗ lực tự tử ở trẻ vị thành niên tăng đáng kể khi các thành viên trong gia đình có tiền sử các bệnh về thần kinh ví dụ như bố mẹ có vấn đề về sức khỏe tâm thần hoặc đã có những hành vi tự tử.

Có thể nhận thấy rằng: môi trường gia đình, sức khỏe tâm thần của bố mẹ bị ảnh hưởng bởi áp lực kinh tế có thể là nguyên nhân gián tiếp khiến trẻ em tự tử. Ngay trong giai đoạn đầu của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, đã có nhiều bài báo chỉ ra rằng những tác động của suy thoái kinh tế

có thể dẫn tới các loại bệnh tật, tới số lượng người chết, và đặc biệt hơn nữa là tới số người tự tử hàng năm.

Vì thế những tác động của cuộc suy thoái kinh tế đối với trẻ em, tỷ lệ trẻ em chết và mắc bệnh nói chung, bạo lực trẻ em, vấn đề giáo dục ở nhà trường, chất lượng chăm sóc và đời sống tinh thần của trẻ em cũng cần được xem xét một cách cẩn thận. Tuy nhiên, chúng ta hiểu biết đến đâu về những hậu quả của cuộc khủng hoảng kinh tế đối với trẻ em và đối với hành vi tự tử ở trẻ em?

Tác động của cuộc suy thoái kinh tế có thể được xác định ở cả cấp độ xã hội và cấp độ của từng cá nhân. Trong một bài báo gần đây Apter, Bursztein, Bertolote, Fleischmann, và Wassermann đã nhận định rằng: ở nhiều quốc gia, sự rối loạn theo sau của những thay đổi chóng mặt về kinh tế là một trong những yếu tố dẫn đến tỷ lệ tự tử ở giới trẻ ngày một gia tăng.

Khủng hoảng kinh tế tác động trực tiếp tới hệ thống chăm sóc sức khỏe cũng như khả năng tiếp cận tới các dịch vụ chăm sóc sức khỏe,

những yếu tố này có ảnh hưởng tới sức khỏe thể chất và tinh thần của trẻ em và dẫn đến những hành vi tự tử của trẻ em. Hơn nữa, suy thoái kinh tế có thể có những ảnh hưởng đáng kể đến các hệ thống gia đình. Tỷ lệ thất nghiệp cao hơn và thu nhập gia đình giảm sút có thể dẫn đến sự giảm bớt các khoản chi tiêu dành cho chăm sóc sức khỏe và giáo dục dành cho trẻ em. Ngoài ra, thất nghiệp có thể dẫn đến sự di dân trong nước và quốc tế để tìm kiếm những công việc mới. Kết quả là mức độ những căn bệnh có nguyên nhân từ xã hội như các bệnh liên quan đến stress, các vấn đề về sức khỏe thể chất và tâm thần, và tự tử có thể tăng lên. Như đã đề cập ở phần trước, trẻ em đặc biệt dễ bị tổn thương với những thay đổi của điều kiện gia đình. Đã có một vài nghiên cứu về những tác động của việc cha mẹ mất việc và hậu quả của việc thu nhập gia đình giảm sút đối với việc hòa nhập xã hội của trẻ em trong các cuộc suy thoái kinh tế vào những năm 1930 và vào 1980 của nước Mỹ.

Sự thiếu ổn định trong môi trường gia đình và sự thiếu xã hội hóa có thể ảnh hưởng nặng nề đến vi phát

triển nhận thức của các em do bị ảnh hưởng bởi những hành vi và tính khí của người cha, thậm chí những yếu tố nguyên nhân có thể bắt nguồn từ môi trường sống bên ngoài của trẻ em. Điều này đặc biệt quan trọng khi xem xét đến việc tỷ lệ thất nghiệp gia tăng có thể ảnh hưởng quan trọng đến vai trò truyền thống của người đàn ông là trụ cột, là người kiếm tiền

chính trong gia đình. Những thay đổi này có thể khiến người đàn ông cảm thấy mất đi bản lĩnh, có cảm giác thất bại, dễ nổi cáu, bi quan và bị stress mà có thể lần lượt dẫn đến trầm cảm, lo lắng và lạm dụng rượu trong một thời gian dài. Những thay đổi này cũng tạo nên nhiều mâu thuẫn và bạo lực trong gia đình. Những thay đổi trong cách ứng xử của cha mẹ cũng có thể

dẫn đến sự cáu giận, tâm trạng tiêu cực, đa cảm, cảm thấy cô đơn, trầm cảm, tách biệt khỏi bạn bè, những than phiền về cơ thể, phạm tội, kết quả học tập giảm sút và cuối cùng là hành vi tự tử của trẻ em.

Sau khi theo dõi một số bệnh tâm lý của giới trẻ và của cha mẹ, các nhà nghiên cứu đã phát hiện ra rằng, sự ít giao tiếp giữa cha mẹ và con cái cũng là một yếu tố nguy cơ của tự tử. Một số nghiên cứu chỉ ra rằng những trẻ em được đến trường có thể được bảo vệ khỏi ý nghĩ tự tử khi các em biết rằng các em có thể nói chuyện với bố mẹ một cách dễ dàng về những lo lắng của mình, thậm chí sau khi xảy ra tình trạng kinh tế khó khăn trong gia đình. Giao tiếp có thể trở nên khó khăn hơn khi bố mẹ di cư do công việc và bắt trẻ em từ bỏ mạng lưới hỗ trợ xã hội đã được các em thiết lập trước đó, điều này khiến trẻ có thể cảm thấy cô đơn và tách biệt khỏi xã hội khi phải thích nghi với một môi trường sống mới. Chính điều này khiến trẻ dễ bị tổn thương và dễ dẫn đến những hành vi tự tử.

Không còn nghi ngờ gì nữa hiện tượng tự tử ở trẻ em đòi hỏi sự quan tâm hơn nữa. Nghiên cứu đã chỉ ra rằng các yếu tố xã hội, văn hóa và môi trường có thể làm tăng hoặc giảm những nguy cơ tự tử ở trẻ em. Khủng hoảng kinh tế có thể ảnh hưởng mạnh mẽ thậm chí thay đổi những yếu tố này mà các yếu tố này là những yếu tố có những ảnh hưởng sâu sắc trong bối cảnh gia đình. Theo đó, trẻ em có thể có các ý tưởng và hành động về tự tử. Tuy nhiên, chúng ta vẫn còn biết rất ít về vấn đề này ở trẻ em một cách cụ thể, cũng như quá trình phát triển ảnh hưởng đến hành động tự tử ở trẻ và những vấn đề nào cần được nhấn mạnh trong tương lai trong các chương trình phòng chống tự tử.

Nguồn: Bài viết của Kairi Kolves
-Viện Nghiên cứu Và Phòng chống
Tự tử Australia, Đại học Griffith,
Queensland, Australia

ẢNH HƯỞNG CỦA **Bạo lực gia đình đối với trẻ em qua một số nghiên cứu đã thực hiện** **TẠI VIỆT NAM**

____TRỊNH VĂN **HƯƠNG** - CEFACOM

TRẺ EM BỊ ẢNH HƯỞNG BỞI BẠO LỰC GIA ĐÌNH

Nhiều nghiên cứu quốc tế đã chỉ ra rằng trẻ em từng là nạn nhân của bạo lực gia đình hoặc chứng kiến bạo lực gia đình ở nhiều cung bậc khác nhau, và điều đó có nhiều ảnh hưởng nghiêm trọng tới cuộc sống và tương lai của trẻ, không phân biệt trẻ chịu ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình ở dạng thức nào. Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu nào dành riêng cho trẻ em chịu ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình. Các nghiên cứu hiện có thường nhìn nhận và tiếp cận vấn đề trẻ em bị ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình từ góc độ của một dạng xâm hại trẻ em. Trong báo cáo rà soát bảo vệ trẻ em bị ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình ở Anh, tác giả Carrol kết luận: "...rất nhiều trẻ em chịu ảnh hưởng của bạo lực gia đình đều có nhiều vấn đề liên quan tới hành vi và luôn có tâm lý lo lắng

gây ảnh hưởng nghiêm trọng tới sức khỏe và sự phát triển của trẻ. Những ảnh hưởng nghiêm trọng đó có thể dẫn tới những hệ lụy sau này đối với cả xã hội nói chung...". Chính vì vậy, theo Carrol, trẻ em chịu ảnh hưởng của bạo lực gia đình có thể được coi là một dạng xâm hại trẻ em do mức độ nghiêm trọng của ảnh hưởng mà trẻ phải gánh chịu.

1. Các hình thức bạo lực trẻ em phổ biến

1.1 Trẻ em chứng kiến BLGD

Một nghiên cứu về hành vi của trẻ trong cuộc sống thường nhật của Viện Nghiên cứu thanh thiếu niên (1997) đã tiến hành khảo sát ý kiến của 1,247 học sinh tiểu học và trung học cơ sở về việc trẻ em chứng kiến bạo lực gia đình. Khi được hỏi: "Em có bao giờ chứng kiến cảnh bố mẹ cãi nhau hoặc đánh nhau chưa?". Hơn 50% trẻ

em được hỏi trả lời là "có", trong đó 3,05% các em có câu trả lời là "thường xuyên". Khi được hỏi về thái độ và phản ứng của các em khi chứng kiến bạo lực gia đình, hơn 50% trẻ được hỏi muốn giảng hòa bố mẹ, 35% nói "em thấy buồn", hơn 6% muốn làm dịu tình hình bằng cách hỏi nguyên nhân bố mẹ cãi nhau hoặc cầu cứu hàng xóm, trong khi đó 6% trẻ được hỏi, nghĩ rằng đó là "chuyện của người lớn" trẻ con không tham gia.

1.2 Trẻ em bị bạo lực thân thể và tinh thần

Mỗi người trong chúng ta đều ít nhất có một trải nghiệm về hình phạt của cha mẹ hoặc người lớn trong tuổi thơ của mình. Trải nghiệm đó có thể đơn giản, nhẹ nhàng nhưng cũng có khi là nỗi ám ảnh theo chúng ta suốt cuộc đời.

Một nghiên cứu về các hình

phạt trẻ em tại gia đình do **Trung tâm nghiên cứu thanh niên** thực hiện đã phát hiện ra rằng 95% trẻ em được hỏi đã từng bị cha mẹ mình đánh.

Những hình thức trừng phạt, bạo lực trẻ em thường gặp bao gồm:

Trừng phạt thân thể. Nghiên cứu Giáo dục hay xâm hại - Nghiên cứu về trừng phạt thân thể và tinh thần trẻ em tại *Việt Nam của Viện*

khoa học dân số gia đình trẻ em đã thống kê được 82% trẻ được hỏi đã từng bị trừng phạt về thân thể. Trẻ em bị bạo lực theo hai hình thức: trực tiếp - 54% trẻ em được hỏi bị đánh trực tiếp bằng roi (vào mông, bàn tay, cánh tay, mặt, chân, đầu). Theo hình thức gián tiếp tác động lên thân thể trẻ thường gặp được các nghiên cứu thống kê: Bắt quỳ gối, úp mặt vào tường, nhốt vào chỗ tối.

2. PHẠM VI ẢNH HƯỞNG CỦA BLGD ĐỐI VỚI TRẺ EM

Trong nghiên cứu “Bạo lực gia đình với phụ nữ và trẻ em gái”, các nhà nghiên cứu đánh giá: “Trẻ em chứng kiến hoặc trực tiếp bị bạo lực gia đình sẽ chịu nhiều ảnh hưởng về mặt sức khỏe và hành vi, bao gồm cả các hành vi liên quan tới ăn uống và giấc ngủ. Trẻ sẽ gặp nhiều khó khăn trong học tập cũng như kết bạn hay tạo dựng những mối quan hệ bạn bè thân thiết.

Một số nghiên cứu về nhóm trẻ em yếu thế ở Việt Nam nhấn mạnh, trẻ em chứng kiến bạo lực gia đình có nguy cơ cao tiếp tục bị xâm hại và bóc lột (Theo nghiên cứu của Nguyễn Xuân Nghĩa, Đỗ Văn Bình và Tống Thành Văn, 1995). Nghiên cứu của Hoàng Bá Thịnh (1997) về vấn đề mại dâm trẻ em cũng chỉ ra mối liên hệ giữa việc trẻ em chứng kiến bạo lực gia đình và sau đó sa vào con đường mại dâm thông qua một số trường hợp trẻ em cụ thể.

Nhiều báo cáo nghiên cứu cũng chỉ ra mối liên hệ giữa việc trẻ em chứng kiến bạo lực gia đình với trẻ em bỏ nhà đi lang thang. Qua phỏng vấn trẻ em lang thang cho thấy một tỷ lệ lớn trẻ em bỏ nhà đi nói rằng, lý do trẻ bỏ đi lang thang là để thoát khỏi cảnh sống phải chứng kiến bạo lực gia đình.

Các báo cáo nghiên cứu được rà soát cũng cho thấy, trẻ em Việt Nam bị ảnh hưởng nặng nề bởi bạo lực và mâu thuẫn trong gia đình. Nhận định này được làm sâu sắc thêm trong một nghiên cứu gần đây về mối liên hệ giữa xâm hại trẻ em, xao nhãng trẻ em và rối loạn hành vi ở trẻ em. Nghiên cứu của Hoàng Cẩm Tú 2001 kết luận: “...rất nhiều yếu tố nội hàm trong gia đình dẫn tới xâm hại và xao nhãng trẻ ...bao gồm cả những mâu thuẫn trong hôn nhân, trong mối quan hệ vợ chồng và bạo lực gia đình. Trẻ em bị ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình cũng mất đi sự tin tưởng vào cuộc sống và lòng tự tôn.

Rõ ràng đây là vấn đề đòi hỏi được quan tâm nghiên cứu nhằm xác định phạm vi ảnh hưởng của vấn đề tại Việt Nam, ảnh hưởng đối với trẻ em cũng như chiến lược làm thế nào để từng bước vượt qua.

Khía cạnh pháp lý trong phòng chống bạo lực đối với Trẻ em

Cơ sở pháp lý liên quan đến phòng chống bạo lực đối với trẻ em:

Năm 1989, Việt Nam đã thông qua Công ước Quốc tế về Quyền trẻ em do đó các nguyên tắc của công ước liên quan phòng chống bạo lực đối với trẻ em cũng đã được đưa vào hệ thống pháp luật của Việt Nam. Đặc biệt, sự ra đời của Luật Bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em năm 1990 đã tạo ra cơ sở pháp lý vững chắc nhất cho các vấn đề liên quan đến trẻ em, trong đó có phòng chống bạo lực đối với trẻ em. Luật Hôn nhân và Gia đình cũng có những hướng dẫn đối với việc chăm sóc và bảo vệ trẻ em (Điều 10, Điều 24). Mạnh mẽ hơn, trong Bộ luật hình sự có nêu rõ hành vi ngược đãi và làm mất nhân phẩm trẻ em có thể chịu hình phạt cảnh cáo, hoặc bị phạt tù tới 3 năm (Điều 104, 110, 151). Luật Phòng chống bạo lực gia đình 2007 đã quy định các biện pháp ngăn chặn và bảo vệ nạn nhân bị bạo lực gia đình, trong đó bao gồm trẻ em (Điều 19, Mục 1, Chương III).

Việc thực thi pháp luật hiện nay:

Cho tới nay, chưa có một nghiên cứu toàn diện nào đánh giá việc thực hiện các luật trên. Tuy nhiên, các bằng chứng chủ quan cho thấy rằng việc thực hiện các chính sách và pháp luật tại cơ sở là rất yếu kém. Vẫn còn thiếu những chính sách thân thiện với trẻ em và các văn bản hướng dẫn thực hiện hỗ trợ cho việc hiện thực hóa quyền trẻ em.

Không có hệ thống báo cáo và tố tụng dành riêng cho các trường hợp xâm hại trẻ em, và việc báo cáo phải

Trừng phạt tinh thần, tình cảm: Mảng chủ: trong nghiên cứu của **Viện khoa học dân số gia đình trẻ em**, 75% trẻ được hỏi nói rằng các em đã bị mắng trong vòng 3 ngày trước đây. Sĩ nhục: Với trẻ em sự sĩ nhục có thể là các em bị làm nhục trước mặt người lạ hoặc đơn giản hơn là làm nhục trước mặt bạn bè; báo cáo nghiên cứu trên cũng cho biết có tới 60% trẻ bị sĩ nhục ở nhà bởi bố mẹ hay thành viên khác trong gia đình.

tuân thủ những quy định chung về trình tự tố cáo. Những người có trách nhiệm tham gia công tác bảo vệ trẻ em như công an, cán bộ y tế, Ủy ban nhân dân, và thậm chí cả các cán bộ DSGĐTE ở địa phương còn thiếu nhận thức và không được đào tạo về xâm hại trẻ em và bảo vệ trẻ em. Việc thiếu các dịch vụ tư vấn hiển nhiên dẫn đến thiếu các hoạt động phục hồi cần thiết cho trẻ bị xâm hại.

KHUYẾN NGHỊ

Trong nghiên cứu của Liên Hiệp Quốc về bạo lực đối với trẻ em, một khuyến nghị được đưa ra cho tất cả người lớn và những người chịu trách nhiệm chăm sóc trẻ: mọi trẻ em phải được an toàn trong gia đình mình và cha mẹ là những người có trách nhiệm tạo ra một môi trường gia đình an toàn, không có bạo lực cho tất cả trẻ em. Cấm bạo lực đối với trẻ em trong gia đình: cần nghiêm cấm tất cả các loại bạo lực trong gia đình như bạo lực thể chất, tâm lý, tình dục, ví dụ như trừng phạt thể chất hoặc biện pháp phạt mang tính làm nhục danh dự, cổ tình xao nhãng, phân biệt đối xử giữa con trai và con gái và những tục lệ truyền thống không lành mạnh. Cải cách tư pháp cần phải đi kèm với các hoạt động và nỗ lực truyền thông nâng cao nhận thức để tăng cường công tác thực thi pháp luật. Các chương trình hỗ trợ cần tập trung nâng cao nhận thức, kiến thức và kỹ năng làm việc trong lĩnh vực chăm sóc và bảo vệ trẻ em. Cần thiết kế những chương trình và dịch vụ trên tinh thần Công ước, tuy nhiên vẫn cần tôn trọng đặc điểm xã hội, kinh tế, và văn hóa của những đối tượng hưởng lợi từ những chương trình dịch vụ này, cũng như quan tâm thích đáng đến sự tham gia của trẻ em.

THAM KHẢO

Một số nghiên cứu về bạo lực gia đình đối với trẻ em

1. Xâm hại TE tại VN: nghiên cứu về khái niệm, bản chất và mức độ xâm hại TE tại VN (UNICEF Việt Nam)

2. Tổng quan các nghiên cứu về bạo lực và trừng phạt trẻ em từ năm 2004 đến nay (Plan Việt Nam)

3. Báo cáo Khảo sát về trừng phạt thân thể trẻ em tại gia đình và trường học – Trung tâm nghiên cứu và ứng dụng khoa học về giới – gia đình – phụ nữ và vị thành niên (CSAGA) - 2004

4. Giáo dục hay xâm hại - Nghiên cứu về trừng phạt thân thể và tinh thần trẻ em tại Việt Nam – Viện khoa học dân số gia đình và trẻ em - năm 2007.

5. Báo cáo khảo sát “quan điểm của trẻ em và người lớn đối với những hành vi của người lớn khi trẻ phạm lỗi” – Tổ chức cứu trợ trẻ em tại Việt Nam – 2010

“THÂN THIÊN HÓA” đường dây hỗ trợ trẻ em bị ảnh hưởng bởi Bạo lực gia đình

NGUYỄN THỊ MAI ANH

Thạc sỹ về Giới – Phụ nữ - Phát Triển

Khi xảy ra bạo lực gia đình (BLGD), đôi khi người ta không hay chú ý nhiều tới những đứa trẻ bị tổn thương. Các em là “nạn nhân thứ hai kế tiếp” chưa nhận được sự quan tâm hỗ trợ cần thiết, kịp thời. Bài viết chia sẻ những khía cạnh: làm thế nào để tạo được sự gần gũi với trẻ em trong các gia đình có bạo lực và tư vấn trên điện thoại như thế nào để hỗ trợ hiệu quả cho các em.

1. TRẺ EM BỊ ẢNH HƯỞNG BỞI BLGD NHƯ THẾ NÀO?

Trẻ em bị ảnh hưởng do chứng kiến hoặc là nạn nhân trực tiếp của BLGD đã được phản ánh trong một số nghiên cứu, nhưng do còn tồn tại một số định kiến về quyền và vai trò của các em đã chi phối đến công tác hỗ trợ trẻ em. Do vậy, vẫn còn nhiều thách thức trong việc triển khai các hoạt động hỗ trợ phù hợp. Những điểm nêu dưới đây giúp chúng ta hiểu hơn về tình trạng trẻ em trong những hoàn cảnh đó.

Sự thật trẻ em bị ảnh hưởng bởi BLGD:

1. *Bạo lực xảy ra trong một thời gian dài, cho tới khi nạn nhân trực tiếp thứ nhất (thường là người mẹ) được phát hiện thì người ta mới biết về đứa trẻ.*

2. *Phần lớn chỉ can thiệp hỗ trợ*

nhẹ nhàng đối với người mẹ, chưa phát hiện, nắm rõ và tham vấn sâu với các em chịu ảnh hưởng.

3. *Trẻ em chứng kiến bạo lực cũng bị mức độ tổn thương về mặt tâm lý ngang với nạn nhân trực tiếp bị bạo lực*

4. *Phụ nữ bị bạo lực có thể thường xuyên cáu gắt, trút bực bội lên con cái. Vì thế nhiều đứa trẻ bị tổn thương, trầm cảm, khó bảo hoặc biểu hiện quá khích, thích gây gổ với người khác.*

5. *Khi trẻ em không được hỗ trợ, có thể sẽ trở thành gánh nặng thêm đối với chính nạn nhân Bạo lực gia đình.*

6. *Chuyên môn, cơ sở vật chất, kinh phí tổ chức các hoạt động hỗ trợ dành riêng cho trẻ em trong những hoàn cảnh BLGD còn thiếu.*

7. *Thông tin trẻ em chia sẻ, tố cáo hành vi BLGD ít được chú ý và xem xét*

8. *Định kiến năng lực hành vi của trẻ em khiến cho tiếng nói của các em ít được lưu tâm.*

2. YẾU TỐ THÂN THIỆN HÓA CỦA ĐƯỜNG DÂY HỖ TRỢ TRẺ EM

Để hỗ trợ trẻ em bị ảnh hưởng bởi BLGD, việc xây dựng các mô hình tham vấn gần gũi đối với các em là rất quan trọng. Đầu tiên phải kể đến các

đường dây tham vấn – nơi các em có thể chủ động tiếp cận trước khi được giới thiệu các dịch vụ hỗ trợ khác.

Tại Việt Nam, dù chúng ta đã có đường dây hỗ trợ trẻ em tồn tại 6 năm qua nhưng có tới 73% người dân không biết số hotline 18001567, thì đối với trẻ em càng trở nên xa lạ. Hỗ trợ khác như Cứu trợ khẩn cấp thì thông qua số 113, Hỗ trợ pháp lý thì chưa có gì?!

Nhiều quốc gia đã ý thức được ý nghĩa của việc thân thiện hóa đường dây tư vấn, và đã xây dựng bảng tiêu chí dành cho những hotline này, ví dụ:

1. *Ngắn gọn, dễ nhớ: Ấn Độ: 1098, Ai Len 1800 66 66 66, Nam Phi: 0800 055 555*

2. *Quảng bá rộng rãi trên nhiều phương tiện thông tin đại chúng.*

3. *Có hình vẽ/logo đi kèm ngộ nghĩnh, cuốn hút, thân thiện với trẻ em*

4. Hỗ trợ 24/24h, 365 ngày/năm, thể hiện sự khẩn cấp, tích cực

3. KỸ NĂNG NHỎ HIỆU QUẢ LỚN KHI THAM VẤN CHO CÁC EM TRÊN ĐIỆN THOẠI:

Tình huống: Hỗ trợ em Kim, 15 tuổi trên hotline 0800 1111 tại Anh: cha uống nhiều rượu và chửi đánh vô cớ.

Kim: "Chào cô, cháu Kim đây ạ, lần trước cháu có gọi về vài chuyện"

Tư vấn: "Chào cháu, cháu thế nào rồi?"

Kim: "Chán lắm ạ. Mọi thứ thật tệ với bố cháu."

Tư vấn: "Sao vậy? Kim?"

Kim: "Bố cháu uống quá nhiều, suốt ngày. Rồi thì gây gỗ, cò biết không, có lúc gào vào mặt cháu mà chả hiểu tại sao. Đêm qua cháu đang làm bài tập thì bố vào, quát âm lên. Cháu chả hiểu tại sao nhưng bố cháu lại uống rượu. Cháu đâu có nói gì để làm bố giận mà bố cháu giật hết bài vở và xé tan tành, vứt xuống sàn nhà."

Tư vấn: "Cháu có biết tại sao bố cháu lại làm thế không?"

Kim: "Bố cháu toàn làm những điều khủng khiếp. Lần trước bố cháu nói lung tung ở phòng khách, giật xé hết tranh, xô cả cái tủ chén vào tường. Khi bố cháu không uống rượu, cháu thấy bố ổn, cháu yêu bố, nhưng khi mà bố đã đi uống ở quán về thì cả nhà cháu rất căng, bọn cháu đều biết bố có thể nổi điên bất cứ lúc nào. Cháu cần nộp bài để còn thi. Cháu làm sao mà nói với cô giáo là bố cháu say bêết đã xé hết rồi? Hầu hết bạn bè cháu đều có bố mẹ giúp đỡ. Còn cháu thì không."

Tư vấn: "Mẹ cháu thì thế nào?" Kim: "Mẹ cháu cố gắng bảo vệ bọn cháu nhưng bị bố đập vài bận rồi, thế nên mẹ cháu cũng cần trọng để phòng bố lắm, cháu thì không trách mẹ cháu."

Tư vấn: "Thế cháu có anh chị em gì không hả Kim?"

Kim: "Em gái cháu. Nó bị bố cháu cho vài trận khi bố say nhưng hình như ông ấy hay đánh chửi cháu nhiều hơn, có lẽ do cháu là lớn."

Tư vấn: "Cháu đã bị đánh bao giờ chưa?"

Kim: "Mấy lần ạ. Bố tát và lời cháu quanh phòng. Cháu chỉ nhìn ông ấy một lúc và ông ấy bỏ đi. Thực ra cháu kinh khiếp nhưng cháu cố gắng không để ông ấy biết là cháu sợ."

Tư vấn: "Tình hình thế này bị bao lâu rồi Kim?"

Kim: "Mấy năm rồi ạ, chủ yếu là từ cái hồi bố cháu mất việc. Bố cháu có việc khác nhưng mà ông ấy không thích, cứ uống và đổ bực tức lên nhà cháu. Mẹ cháu thử đưa bố đi gặp bác sỹ nhưng bố cháu không đi. Cháu chả dám mang bạn bè về nhà vì sợ thế nào bố cháu cũng làm bạn cháu đau. Càng ngày tính bố càng tệ."

Tư vấn: "Cô có thể liên hệ với một số tổ chức có thể giúp đỡ cháu, nếu cháu muốn?" Kim: "Cảm ơn ạ. Có lẽ cháu sẽ gọi lại cho cô sau. Chẳng dễ dàng khuyên bố cháu phải đi trị liệu,

Chúa mới biết là khi nào ông ấy sẽ đi cô ạ. Nhưng cháu nghĩ là cháu sẽ cần đến sự giúp đỡ của các tổ chức. Cháu chỉ mong qua được kỳ thi tốt nghiệp và kiếm được việc tử tế, lúc ấy cháu có thể ra khỏi nhà và tự lập được.”

Kim sau đó đã còn gọi vài lần nữa, em cho biết em đã nói chuyện với mẹ về tình hình mẹ đã phải khổ sở vì bố thế nào. Mẹ em đã được động viên và dũng cảm nói chuyện với bố, thuyết phục bố em rằng bố cần đi trị liệu và tham vấn, vì bản thân bố và vì cả gia đình. Kim nói là tình hình có vẻ cải thiện nhưng cũng biết rằng phải từ từ, cần có thời gian.

KẾT LUẬN:

Tuy chỉ là yếu tố thân thiện, nhưng nó lại tạo hiệu quả rất nhiều công việc hỗ trợ trẻ em. Bằng cách thấu hiểu tình trạng cảm xúc của các em khi bị tổn thương như mô tả ở phần một, thông qua cách thiết kế biểu tượng, đặt tên, đặt số cho đường dây ở phần hai và cũng như việc thực hiện những ca tham vấn trên điện thoại với một ca cụ thể ở phần ba, chúng ta nhận thấy tác dụng của yếu tố này là giúp chính các em tự tin chia sẻ, phân tích và động viên gia đình cùng nhau tìm cách giải quyết.

Tự tử là vấn đề có thể phòng tránh được

Tự tử là một vấn đề sức khỏe cộng đồng nghiêm trọng. Theo báo cáo của Tổ chức Y tế thế giới (WHO), hàng năm trên thế giới có khoảng 1 triệu người chết vì tự tử, nghĩa là khoảng 3.000 người chết mỗi ngày, và thiệt hại kinh tế hàng năm liên quan đến các vụ tự tử lên tới con số hàng triệu đô.

Tính đến nay, số vụ tự tử đã tăng gấp 60% so với 50 năm qua và dự báo đến năm 2020, con số người chết vì tự tử trên toàn cầu sẽ tăng thành 1,5 triệu mỗi năm, đặc biệt ở các nước đang phát triển. Điều đáng lo ngại là độ tuổi có hành vi tự tử đang bị trẻ hoá, tập trung chủ yếu vào lứa tuổi 15-25 tuổi.

Tại Việt Nam, tuy chưa có các số liệu cụ thể và toàn diện để phản ánh đúng thực trạng tự tử trên toàn quốc nhưng thông qua các nghiên cứu quy mô nhỏ và sự phản ánh của báo chí, rõ ràng tự tử là một vấn đề xã hội cần được quan tâm.

Chắc chắn không ai quên được vụ việc xảy ra vào 5/2006, 5 nữ sinh lớp 7 ở Hải Dương lấy khăn quàng đồ buộc tay nhau nhảy xuống sông tự tử. Nguyên thứ trưởng Bộ Giáo dục- Đào tạo Huỳnh Mai lúc đó đã viết một

lá thư đầy nước mắt gửi các bậc phụ huynh trong cả nước để kêu gọi trách nhiệm của phụ huynh, nhà trường và xã hội trong việc phòng chống tự tử cho các em. Vụ tự tử tại Hà Nội vào tháng 3/2011 tại khu chung cư Bắc Linh Đàm (quận Hoàng Mai), mà hậu quả là cái chết của cả 2 vợ chồng trẻ và sự bơ vơ cô cút của một bé gái mới tròn 16 tháng tuổi, cũng là một trong những lời cảnh báo.

Trong khi đó, tự tử là một vấn đề có thể phòng tránh được.

Ở nhiều quốc gia trên thế giới, công tác nghiên cứu và phòng ngừa tự sát đã được chú trọng và tiến hành rất toàn diện và chuyên nghiệp, đặc biệt ở các thành phố lớn. Theo tính toán mới nhất của Hiệp hội Phòng chống tự tử thế giới, toàn cầu có tất cả 16 quốc gia có chiến lược quốc gia về ngăn ngừa tự tử, và khoảng 20 quốc gia khác đang trong giai đoạn chuẩn

bị cho sự ra đời của chiến lược.

Vậy ở Việt Nam, nếu quý vị quan tâm đến vấn đề phòng chống tự tử, quý vị có thể tìm hiểu thông tin hoặc nhờ sự trợ giúp từ địa chỉ dưới đây.

TRUNG TÂM PHÒNG CHỐNG KHỦNG HOẢNG TÂM LÝ (PCP)

Nhà A9, Đường Cốm Vòng, Quận Cầu Giấy, Hà Nội

SĐT: 84 4 379 561 27

Email: dieptran@pcp.org.vn

Website: www.pcp.org.vn

Một vài chia sẻ về bạo lực trẻ em qua đường dây **TƯ VẤN**

i vào hoạt động từ tháng 7 năm 2008 tới nay, đường dây phòng chống bạo lực gia đình của Trung tâm CSAGA mỗi tháng nhận được hơn 200 cuộc gọi, trong đó cứ 3 cuộc thì có 2 cuộc liên quan tới bạo lực đối với trẻ em, hoặc trẻ em là nạn nhân gián tiếp của bạo lực gia đình. Theo con số này, ước tính có 2/3 số cuộc gọi xin tư vấn hàng tháng có liên quan đến trẻ em.

Theo chia sẻ của các cán bộ tư vấn làm việc trên đường dây nóng thì hầu hết các cuộc bạo lực gia đình diễn ra giữa người chồng, người cha đối với vợ và con của mình. Người gây bạo lực thường là người chồng, họ đánh đập vợ, chửi bới con cái, khi con cái vào can ngăn hoặc có góp ý thì thường bị bố đánh không thương tiếc. Thậm chí có những trường hợp trẻ còn bị bạo lực ngay cả khi mới còn đang được ẵm ngửa, chưa đủ ý thức để nhận ra người đang làm tổn thương trẻ lại chính là cha ruột của

cháu, như trường hợp của chị H. Chị H nhờ chồng bế con để bán hàng, vì không muốn vợ làm phiền khi đang chơi bài, anh T sẵn sàng bế đứa con mới gần 1 tuổi đặt giữa lòng đường để đe dọa vợ. Anh ta nói "tao để con ở đây xem đứa nào xót thì tự bế...". Có nhiều trường hợp người cha ngược đãi, đánh đập con không thương tiếc, trường hợp của chị D, ở Thanh Hóa, chị cho biết "Mỗi lần anh ấy uống rượu say vào là không cần biết đó là ai, chỉ cần không làm đúng ý anh là anh đánh. Có lần anh đánh tôi tới sưng sía mặt mày, con trai tôi chứng kiến thì thương mẹ vào can, tiện tay anh cầm cái cốc thủy tinh ném luôn vào đầu thằng bé, cháu bị vỡ đầu nhìn thấy máu chảy mà anh cũng không chút ân hận..."

Bạo lực đối với trẻ có thể xảy ra ở mọi độ tuổi, mọi hình thức. Đối với trẻ nhỏ, có thể trẻ chưa đủ nhận thức là mình bị bạo lực. Thậm chí những người lớn cũng không nghĩ rằng mình đã gây bạo lực đối với trẻ, vì tự cho rằng mình là cha mẹ thì việc đánh chửi để dạy con là điều bình thường. Tuy nhiên có thể các bậc phụ huynh không lường được rằng việc đó cũng gây tổn thương sâu sắc đối với trẻ, H đã trưởng thành, nhưng em không thể quên trận đòn của mẹ, H chia sẻ:

THANH HÒA - *Tư vấn tình cảm Linh Tâm*

“mẹ đã không tin là em xé vở cho bạn làm giấy kiểm tra, mẹ nghĩ em bị điểm kém nên xé vở, mẹ đã đốt hết sách vở và đánh em... em đã cảm thấy thật bất công và xấu hổ... khi đó em mới 8 tuổi, nhưng cho tới bây giờ em cũng không bao giờ quên trận đòn đó...”. Bạo lực với trẻ không chỉ là đánh chửi mà còn là việc sử dụng những hình phạt như không cho trẻ ăn, trói hoặc nhốt trẻ, lột quần áo, bắt trẻ lao động quá sức... hay những việc sỉ nhục khác.

Hậu quả của bạo lực gây ra với trẻ cũng không phải là nhỏ. Những trẻ em sống trong gia đình có bạo lực

phải đối mặt với nhiều rủi ro: như bị chấn thương về thể chất, tổn thương về tinh thần. Thậm chí theo những nghiên cứu của nhiều nhà nghiên cứu xã hội trên thế giới, thì trẻ sống với bạo lực còn có nguy cơ bị lạm dụng, bị bỏ rơi, và thiếu hụt tình cảm từ một trong hai người cha hoặc mẹ hoặc mất đi tình cảm của cả hai, dẫn đến những tác động tiêu cực, ảnh hưởng tới tình trạng sức khỏe, sự an toàn và phát triển ổn định của trẻ (theo nghiên cứu của Carlson, 2000; Rossman, 2001). Các vấn đề liên quan tới bạo lực mà trẻ gặp phải thường rơi vào:

❖ Trẻ có thể gặp rắc rối về tình cảm, giao tiếp xã hội và hành vi: Trẻ có thể có những hành vi hung hăng, thái độ giận dữ thù địch, hành vi chống đối, bất hợp tác, có cảm giác sợ hãi và lo lắng, trầm cảm; thu hẹp các mối quan hệ giao tiếp với bạn bè, anh chị em và các mối quan hệ xã hội khác và thiếu lòng tự tôn.

❖ Trẻ có thể có vấn đề về nhận thức và thái độ: Giảm khả năng nhận thức, ảnh hưởng tới kết quả học tập ở trường lớp, thiếu kỹ năng giải quyết mâu thuẫn hoặc kỹ năng giải quyết vấn đề bị hạn chế (có thể trẻ bị ảnh hưởng bởi cách giải quyết vấn đề bằng bạo lực như người lớn thường làm), trẻ dễ đồng tình với thái độ bạo lực và tin vào những khuôn mẫu giới cứng nhắc mà trong đó người cha/người đàn ông được phép lấn lướt, áp đặt và dùng bạo lực với những người khác trong gia đình.

❖ Và các ảnh hưởng tới mối quan hệ về sau: Trẻ có thể gặp phải các mức độ trầm cảm và chấn thương nghiêm trọng hơn người lớn, để lại hậu quả sau này, điều này làm trẻ trở nên cam chịu trước bạo lực hoặc sử dụng bạo lực trong mối quan hệ của chính mình khi trưởng thành.

Tuy nhiên những phản ứng ở trẻ em và vị thành niên có phần khác nhau. Nếu ở trẻ nhỏ, ý thức về việc bị bạo lực chưa rõ ràng. Có thể gặp ở trẻ một số biểu hiện như trẻ lo âu sợ sệt, rối loạn giấc ngủ, học sa sút, thì ở trẻ vị thành niên có khả năng bộc lộ nhiều hơn như thể hiện sự tức giận, có hành vi chống đối hay thách thức, ít giao tiếp xã hội, hoặc lại sử dụng bạo lực với những người khác, có nguy cơ bỏ học hoặc phạm pháp... Người lớn cần quan sát những biểu hiện này của trẻ và trẻ vị thành niên để có thể kịp thời hỗ trợ, nhằm chấm dứt bạo lực đối với trẻ, giúp trẻ lấy lại tự tin và phát triển toàn diện hơn.

Ngoài việc quan sát, để tiếp cận và hỗ trợ tốt cho trẻ, những người quan tâm có thể khuyến khích trẻ trao đổi về vấn đề của mình, trong lúc đó người hỗ trợ cần lắng nghe trẻ một cách tôn trọng và không phán xét. Hãy cho trẻ cơ hội để bày tỏ mong muốn và suy nghĩ. Bên cạnh việc lắng nghe, có thể giúp trẻ dễ bày tỏ bằng việc gợi ý trẻ viết nhật ký, hay vẽ tranh thể hiện mong muốn. Đối với trẻ vị thành niên, có thể tập trung vào việc gợi cho trẻ nói về những mối quan tâm để từ đó tìm hiểu thêm về suy nghĩ của trẻ. Trước những hậu quả và rủi ro của bạo lực đối với trẻ, có một số nhân tố có thể giúp trẻ tránh được bạo lực.

❖ Sự quan tâm của cha mẹ (hoặc những người bảo trợ cho trẻ) và sự quan tâm của xã hội.

❖ Giúp trẻ xây dựng các mối quan hệ anh chị em, bạn bè lành mạnh mang tính hỗ trợ.

❖ Tạo điều kiện để trẻ được tham gia các khóa học về kỹ năng sống, kỹ năng tự bảo vệ, giúp trẻ tự tin, trao quyền và nâng lòng tự tôn của trẻ.

❖ Cha mẹ tìm hiểu về cách giáo dục tích cực, không dùng đến bạo lực.

Trong mọi trường hợp có thể giới thiệu trẻ tới các chuyên gia tâm lý, hoặc cung cấp cho trẻ số điện thoại

tư vấn về bạo lực 043.775.9339. Khi mỗi người lớn quan tâm đến trẻ hơn, ý thức được hậu quả của bạo lực gây ra cho trẻ và xã hội thì tình trạng bạo lực mới suy giảm.

Kinh nghiệm
hỗ trợ trẻ
trong các gia
đình có bạo lực
và một số suy nghĩ
về các chương
trình phòng
chống bạo lực
tại Việt Nam

LÊ THỊ HỒNG **GIANG** - CSAGA

Ai đã từng làm việc với những phụ nữ bị bạo lực và gặp gỡ những thiên thần bé nhỏ của các chị thì đều có một cảm tưởng chung là chúng cần được hỗ trợ và bảo vệ không kém gì người mẹ bị bạo lực của chúng. Chúng cũng bị tổn thương cả về thể chất, tinh cảm và chịu những tác động xấu tới sự phát triển trong suốt cuộc đời. Các ảnh hưởng về thể chất có thể là đau đầu, đau bụng, thiếu tập trung, khó ngủ, tăng hành vi hung bạo. Các tổn thương dạng khác có thể là cảm giác giận dữ (tự làm bị thương mình hoặc người khác), lo lắng, sợ hãi, tránh né mọi người, quên các kỹ năng vốn có, khó hoàn thành công việc được giao v.v. Rõ ràng rằng các biểu hiện như vậy còn ảnh hưởng trực tiếp đến cuộc sống của trẻ.

Vậy người trong gia đình, thầy cô và cộng đồng có thể giúp gì được cho trẻ?

Theo như kinh nghiệm của trung tâm “trẻ em và gia đình trong hệ thống lập pháp” của Anh, giáo viên, bố mẹ và cộng đồng đều có thể đóng vai trò tích cực trong việc hỗ trợ trẻ bị ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình.

Giáo viên có thể làm gì?

- ❖ Tạo cho các em một môi trường hỗ trợ
- ❖ Dự đoán tình trạng của các em thông qua việc chăm sóc trẻ hàng ngày
- ❖ Xây dựng các chiến lược hỗ trợ trẻ thích nghi

với các chương trình chăm sóc

❖ Hỗ trợ cho cha mẹ và cung cấp các thông tin về các nguồn hỗ trợ khác trong cộng đồng.

Khi trẻ muốn tiết lộ câu chuyện bạo lực trong gia đình của mình với thầy cô, các thầy cô nên làm gì:

- ❖ Hãy để cho trẻ kể chuyện
- ❖ Hãy thể hiện cho trẻ biết rằng bạn vui lòng nghe chuyện của trẻ
- ❖ Hãy nói với trẻ rằng chuyện bạo lực không phải là lỗi của họ và không ai đáng phải chịu đau khổ.
- ❖ Trẻ lớn hơn có thể đề nghị

bạn đừng kể chuyện của các em với ai nhưng bạn phải nói với các em rằng, bạn cần kể điều này cho những người có thể giúp các em.

❖ Đừng buộc trẻ phải nói: Hãy nhớ rằng, bạn không có vai trò thu thập chứng cứ hay khám phá tình hình. Vai trò của bạn là lắng nghe và ghi nhận những cảm giác mà trẻ đang trải qua.

❖ Hãy đừng chỉ trích hoặc nói xấu người gây bạo lực: Trẻ con thường có những tình cảm lẫn lộn về người gây bạo lực. Chúng có thể ghét hành vi bạo lực nhưng lại có thể thích những câu chuyện hoặc trò chơi mà người gây bạo lực đọc hoặc chơi. Trẻ con có thể vừa giận dữ cũng vừa yêu

thương người gây ra bạo lực. Nếu bạn chê trách họ thì cảm giác yêu thương của trẻ với người bố/mẹ gây bạo lực của chúng sẽ khiến chúng cảm thấy không thể nói về bạo lực nữa.

❖ Đừng nên hứa suông với trẻ: Đôi khi người lớn thường quá xúc động bởi câu chuyện của trẻ và muốn làm thật nhiều để bảo vệ chúng, họ có thể hứa những điều mà họ khó có thể làm được. Ví dụ như những lời tuyên bố “Cô sẽ đảm bảo an toàn cho cháu”, “Cô/chú sẽ không để cho anh ta làm tổn thương mẹ cháu thêm nữa đâu”, “Cô/chú sẽ không nói với ai về chuyện cháu kể cho cô chú đâu”. Mặc dù đó là những dự định có ý tốt xong nó rất dễ làm cho trẻ con mất lòng tin khi chúng phát hiện ra rằng

tư vấn hoặc các chương trình chữa trị. Các chuyên gia này sẽ giúp người chăm sóc trẻ các phương pháp hỗ trợ nhu cầu của trẻ. Ví dụ như giám sát các chương trình trẻ xem và nghe qua TV vì trẻ có thể sẽ bị ảnh hưởng xấu hơn từ các chương trình bạo lực.

- Các chuyên gia cũng có thể giúp trẻ bằng cách trực tiếp giúp trẻ đối mặt với những chấn động mà chúng gặp phải và biết cách thể hiện tình cảm của bản thân.

- Cộng đồng cũng có thể giúp trẻ tiếp xúc với các thành viên khác của gia đình có ý nghĩa quan trọng với các em như bà, cô, dì, chú bác hoặc giúp các em tham gia các hoạt động bên ngoài gia đình.

Khi thấy trẻ có những biểu hiện như đã nói ở trên bạn nên lưu ý tới một số vấn đề và có thể làm theo các cách sau:

- ❖ Hãy nhớ rằng những biểu hiện này có thể do nhiều lý do khác ngoài việc trẻ bị ảnh hưởng bởi bạo lực gia đình.

- ❖ Đảm bảo cho trẻ cảm thấy an toàn khi tham gia chương trình bảo vệ: Hãy đưa ra các quy tắc đơn giản và quy định lịch chăm sóc trẻ hàng ngày sao cho trẻ biết trước được những gì

sẽ diễn ra; hãy giải thích thật đơn giản về những điều làm chúng sợ hãi, hãy cho chúng thể hiện bản thân bằng cách tự nhiên nhất thông qua nói chuyện hoặc chơi đùa

⇒ Trước khi nói chuyện với cha mẹ của trẻ, hãy nhớ rằng bạn quan tâm đến hành vi của trẻ và thể hiện điều đó bằng lời nói. Bạn có thể sử dụng các câu hỏi như sau: Hành vi nào đáng phải lo lắng? Nó bắt đầu từ khi nào? Nó thường xảy ra không? Nó ảnh hưởng tới trẻ thế nào? Có ảnh hưởng tới trẻ khác không?

⇒ Khi có thể, hãy tham khảo ý kiến của đồng nghiệp về các hành vi của trẻ.

⇒ Hãy mời mẹ của trẻ nói chuyện với bạn về các hành vi của trẻ: Hãy nói chuyện ở nơi an toàn (tránh sự có mặt của trẻ hoặc của các bố mẹ khác). Không được để lại lời nhắn qua điện thoại về các vấn đề có thể xảy ra vì điều này có thể gây hại cho nạn nhân và cho cả đứa trẻ. Nếu đó là cách duy nhất để liên lạc được với mẹ của đứa trẻ, bạn phải lựa chọn các thông tin sau: Tên và vị trí của bạn tại nơi làm việc; số điện thoại mà bạn cô ấy có thể gọi điện cho bạn. Nhưng hãy nhớ rằng cô ấy có thể sẽ khó nói chuyện với bạn nếu như vẫn đang sống với người gây bạo lực và hẳn có thể đang

những điều đó không phải là sự thật. Điều này có thể khiến một đứa trẻ tin rằng không ai có thể giúp đỡ nó và không nên kể với bất kỳ ai về những chuyện buồn ở nhà.

Cộng đồng có thể làm gì?

- ❖ Cung cấp nơi an toàn
- ❖ Quan tâm đến lợi ích tình cảm của tất cả nạn nhân
- ❖ Buộc kẻ gây bạo lực phải chịu trách nhiệm trước pháp luật hoặc buộc phải tham gia vào các chương trình giáo dục.
- ❖ Trẻ bị ảnh hưởng bởi bạo lực có thể cần hỗ trợ từ các chuyên gia

có mặt tại đó.

⇒ Hãy để người mẹ biết rằng bạn đang lo lắng cho đứa trẻ: Hãy mô tả những gì bạn thấy và hỏi cô ấy có thấy những biểu hiện như vậy tại nhà không. Hãy hỏi cô ấy xem điều gì có thể gây ra điều đó cho con của cô. Một số câu hỏi có thể sử dụng như sau “Tôi thấy lo lắng về hành vi này...tôi muốn giúp con chị. Chị có ý tưởng nào về việc khiến cho Hoa/ Nam xử sự như vậy không? Có việc gì ở nhà có thể làm em ấy buồn không?”

⇒ Hãy nhớ rằng nói về các vấn đề của gia đình không phải dễ dàng: Bạo lực gia đình và các vấn đề khác của gia đình thường được giữ bí mật. Đôi khi việc giữ bí mật là một cách để duy trì sự an toàn. Việc hỏi về vấn đề đó là cách bạn cho gia đình biết rằng bạn đang quan tâm và sẵn sàng giúp đỡ. Họ sẽ tự quyết định nói chuyện với bạn trong tương lai nếu họ bị bạo lực hoặc các vấn đề khác ảnh hưởng đến con cái họ.

⇒ Hãy cung cấp cho nạn nhân các nguồn hỗ trợ có

sẵn như: nhà tạm lánh, cơ quan hỗ trợ, chương trình chữa trị v.v.

Nếu bạn định nói chuyện với phụ huynh của trẻ thì cần lưu ý những điều sau:

⇒ Tìm một nơi nói chuyện an toàn: Gọi điện khi bạn đời của cô ấy không có nhà. Khi cô ấy trả lời điện thoại, hãy hỏi xem đó có phải là thời điểm thuận lợi để nói về con cái của cô ấy không? Bạn cũng có thể hẹn gặp cô ấy tại nơi thuận tiện khác.

⇒ Hãy chia sẻ mối quan tâm của bạn về các hành vi của trẻ

⇒ Hãy hỗ trợ và cung cấp thông tin về các nguồn lực hỗ trợ khác từ địa phương: Bố mẹ rất khó chấp nhận việc con cái mình để người ngoài biết chuyện bạo lực trong gia đình. Cha mẹ thường lo lắng về những khó khăn do việc tiết lộ này đem lại. Người phụ nữ bị bạo lực thường nói chuyện với bạn với nỗi sợ hãi hoặc tìm cách từ chối.

Hãy cố gắng hỗ trợ cô ấy.

⇒ Hãy khuyến khích nạn nhân liên hệ với các chương trình hỗ trợ của địa phương.

⇒ Hãy hứa chắc chắn với nạn nhân rằng bạn sẽ không nói chuyện với người gây ra BL về những điều họ chia sẻ với bạn.

Tại Việt Nam, những kinh nghiệm như trên là vô cùng quý báu nhưng không dễ áp dụng. Đối với thầy cô, việc lắng nghe trẻ dường như phụ thuộc rất nhiều vào tính cách cá nhân. Lắng nghe và chăm sóc tâm tư tình cảm của trẻ là một trong những kỹ năng và trách nhiệm sư phạm. Rất nhiều giáo viên vẫn đã và đang thực hiện điều này. Tuy nhiên, phát hiện và lắng nghe các vấn đề liên quan đến bạo lực gia đình và giúp các em đối mặt với nó như thế nào là điều mà các thầy cô chưa từng được học hoặc được giao nhiệm vụ phải làm. Những điều được chia sẻ trên đây sẽ không có gì là quá khó để các thầy cô áp dụng. Điều quan trọng nhất là các thầy cô được biết về bạo lực gia đình và hậu quả của nó đối với trẻ em. Đồng thời, các

thầy cô cần phải nhận ra được trách nhiệm trong việc hỗ trợ trẻ. Điều quan trọng hơn là nhà trường và thầy cô cần phải có khả năng kết nối được với các dịch vụ sẵn có khác của địa phương.

Tuy nhiên, các chương trình phòng chống bạo lực của Việt Nam chưa có mảng hỗ trợ những trẻ em trong các gia đình bạo lực. Vậy nên sẽ rất khó cho các thầy cô khi cần có sự hỗ trợ của các dịch vụ khác để giúp đỡ các em. Điều cần làm là cần đẩy mạnh các dịch vụ hỗ trợ người bị bạo lực và con em của họ ngay tại cấp cộng đồng. Đây là một mảng hoạt động cần có trong các chương trình phòng chống bạo lực gia đình của quốc gia và từng địa phương.

Các chương trình này cần quan tâm đến việc liên kết việc hỗ trợ trẻ em trong gia đình có bạo lực với các chương trình chăm sóc trẻ hiện có. Các nhân viên xã hội trong các chương trình sẵn có về hỗ trợ trẻ em cần phải biết cách kết nối với giáo viên các cấp, với người bị bạo lực trong gia đình của các em để có các can thiệp kịp thời. Khi có sự kết hợp như vậy, chắc chắn rằng các kinh nghiệm đã được chia sẻ trên đây sẽ dễ dàng được áp dụng.

Giới thiệu phim

PRECIO

LÊ XUÂN **ĐÔNG** - CSAGA

ous

Quý giá

Precious

- Câu chuyện về cô bé "Quý giá"!

Bạn luôn băn khoăn cách hỗ trợ những con người yếu thế, những con người không có nhiều may mắn,... Đôi lúc bạn cảm thấy mất niềm tin, hay bất lực với chính mình. Precious - câu chuyện thật hơn cả sự thật, có thể đau đớn hơn cả những gì bạn từng chứng kiến. Precious còn là một câu chuyện về tình yêu, về niềm tin đối với chính mình mà bạn không thể bỏ qua. Đặc biệt Precious – cũng là một gợi ý hoàn hảo đối với những ai làm công tác xã hội, như lĩnh vực Bảo lực gia đình và Xâm hại tình dục.

Diễn viên chính: GABOUREY SIDIBE (trong vai cô bé Precious), Mo'Nique (trong vai người mẹ độc ác của Precious), Paula Patton (trong vai Blu Rain – nhân viên xã hội)

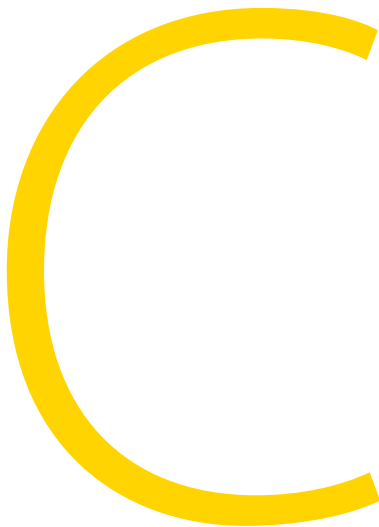
Đạo diễn: LEE DANIELS

Bộ phim với kinh phí chỉ vỏn vẹn 10 triệu USD (sản xuất 2009) nhưng đoạt giải Oscar: Phim xuất sắc nhất, Đạo diễn xuất sắc nhất, Nữ diễn viên chính xuất sắc nhất (dành cho Gabourey Sidibe), Nữ diễn viên phụ xuất sắc nhất (dành cho Mo'Nique), Kịch bản đầu tay xuất sắc nhất (dành cho nhà biên kịch Geoffrey Fletcher).

Precious

- Câu chuyện về cô bé da đen bị lạm dụng tình dục

laireece "Precious" Jones, 16 tuổi, nặng 162 kg, thất học, nghèo khổ, bị chính bạn trai của mẹ lạm dụng tình dục. Cô sống ở khu Harlem, cạnh New York, nơi tập trung của cộng đồng người da màu, nơi mà những chuyện xảy đến với Precious chẳng mấy may được ai quan tâm vì họ còn phải vật lộn với cuộc sống của chính mình.

Precious bị xâm hại và đã mang thai hai lần. Đứa bé đầu tiên với cái tên "Mongoo", bị bệnh Down. Mẹ Precious, Mary gửi nó cho bà ngoại của Precious và chỉ mang Mongoo về nhà khi nhân viên xã hội đến kiểm tra. Đứa bé mang lại cho bà ta thêm khoản tiền trợ cấp.

Khi mang thai lần thứ 2, cô bé bị đuổi học. Cô bé vẫn cố giấu diếm giáo viên và nhân viên xã hội. Cô bé sợ đến mức chẳng dám nói với ai.

Precious - Câu chuyện về cô bé bị bạo lực gia đình

An tượng hơn cả, một ẩn tượng cay đắng và xót xa, là hình ảnh người mẹ nghiệt ngã của Precious do diễn viên Mo'Nique thể hiện. Nhân vật đó độc ác đến tàn tệ, dường như một con người không có trái tim và đôi mắt, vì ghen tuông và căm ghét mà ngược đãi, xỉ nhục chính con gái và cháu mình. Nhưng con người đó cũng cô đơn đến đáng thương, vì bà ta đã ném đi tất cả tình yêu mà người thân dành cho mình. Diễn viên Mo'Nique đã tạo ra một nhân vật phản diện xuất sắc đến mức mỗi khi bà ta xuất hiện trên màn hình, dường như không khí của phim và của khán phòng cũng đông đặc lại.

Precious - Câu chuyện về niềm tin và tình yêu thương. Và những gợi ý dành cho người làm công tác xã hội

B

ạo lực gia đình, xâm hại tình dục là một đề tài gai góc khắc nghiệt nhưng câu chuyện của Precious vẫn nhẹ nhàng đi vào vào tâm trí và tình cảm của người xem với phần kết đầy tính nhân bản. Cái gốc tối tăm của cuộc sống với những đói nghèo, tuyệt vọng, ngược đãi trẻ vị thành niên, phân biệt màu da sắc tộc... lại bừng sáng với niềm hy vọng, niềm tin vào cuộc sống của những con người không bao giờ gục ngã trước mọi thử thách dù là khó khăn đến mấy.

Blu Rain (Paula Patton), giáo viên của lớp học "đặc biệt" đã kiến nhận dạy dỗ và quan trọng hơn là

truyền cho Precious cảm hứng học tập. Cuộc sống của Precious bắt đầu với bài tập đọc, tập viết, tập diễn đạt suy nghĩ của mình. Blu Rain chưa từng hết kiên nhẫn với những học sinh đặc biệt (từng bị đuổi khỏi trường học vì nghiện ma túy, vì chỉ số IQ quá thấp,...). Tất cả những gì Blu Rain làm, tưởng như rất đơn giản, nhưng đã mang một cuộc sống mới cho các em.

Cách Blu Rain nói chuyện với Precious, các bạn trong lớp học đặc biệt. Cách cô quan sát, tư vấn cho các em. Cách cô khám phá những giá trị của các em.... Tất cả những điều đó đều xuất phát từ tình cảm, và trách nhiệm của người làm nghề. Mặc dù chỉ là một bộ phim ngắn, nhưng chúng tôi tin rằng bạn sẽ thu thập được rất nhiều thông tin, kỹ thuật làm nghề trong con mắt của một cán bộ xã hội.

Sự thật về ảnh hưởng của bạo lực gia đình đối với trẻ em qua các nghiên cứu trên thế giới và tại Việt Nam

VŨ XUÂN THÁI - CSAGA TỔNG HỢP THÔNG TIN

Những nghiên cứu về ảnh hưởng của bạo lực đối với trẻ em đã chỉ ra rằng, trẻ em chứng kiến bạo lực gia đình sẽ hung hăng và thường sợ hãi, lo âu, trầm cảm và có các triệu chứng liên quan đến chấn thương tâm lý khi so sánh với những trẻ em không phải chứng kiến hoặc bị lạm dụng trực tiếp. Trẻ em lớn lên trong môi trường xảy ra bạo lực thường cảm thấy chúng có lỗi trong việc xảy ra bạo lực. Chúng sống trong tâm trạng lo lắng rằng bạo lực có thể tiếp tục xảy ra hoặc lo sợ sẽ bị bỏ rơi. Chúng cảm vừa thấy căm ghét vừa yêu thương kẻ gây ra bạo lực. Đôi khi chúng bị nhầm lẫn cảm xúc và thậm chí tức giận với nạn nhân bị bạo lực. Trẻ em sống trong môi trường bạo lực cũng có nguy cơ cao sử dụng rượu hoặc nghiện ma túy, gặp các vấn đề về nhận thức hoặc gặp các bệnh liên quan đến căng thẳng (đau đầu) và đôi khi gặp khó khăn trong việc học hành.

Trong nghiên cứu Chứng kiến bạo lực và các triệu chứng căng thẳng do chấn thương tâm lý ở trẻ em của Graham-Bermann & Seng (2005) đã chỉ ra rằng: gần 50% trẻ em đã ít nhất một lần chứng kiến bạo lực nhẹ hoặc

ngghiêm trọng trong gia đình mình. Những đứa trẻ này gặp triệu chứng rối loạn căng thẳng hoặc thậm chí chấn thương tâm lý, chẳng hạn như không kiểm soát việc tè dầm hoặc gặp những cơn ác mộng và nguy cơ gặp các bệnh về hen suyễn, đau đầu, tiêu hóa.

Anh hưởng của việc chứng kiến Bạo lực gia đình đối với trẻ em giảm theo thời gian trong điều kiện BLGD kết thúc hoặc chúng không còn phải tiếp xúc với bạo lực nữa. Tuy nhiên, khi trưởng thành, những trẻ em chứng kiến BLGD có thể tiếp tục bị lo âu, trầm cảm và các triệu chứng liên quan đến chấn thương, như bị rối loạn căng thẳng. Năm 1990, một nghiên cứu của Strauss và các đồng nghiệp đã chỉ ra rằng những cậu bé chứng kiến bạo lực gia đình có thể đánh lại cha mẹ chúng và gây ra bạo lực đối với chính con cái của chúng

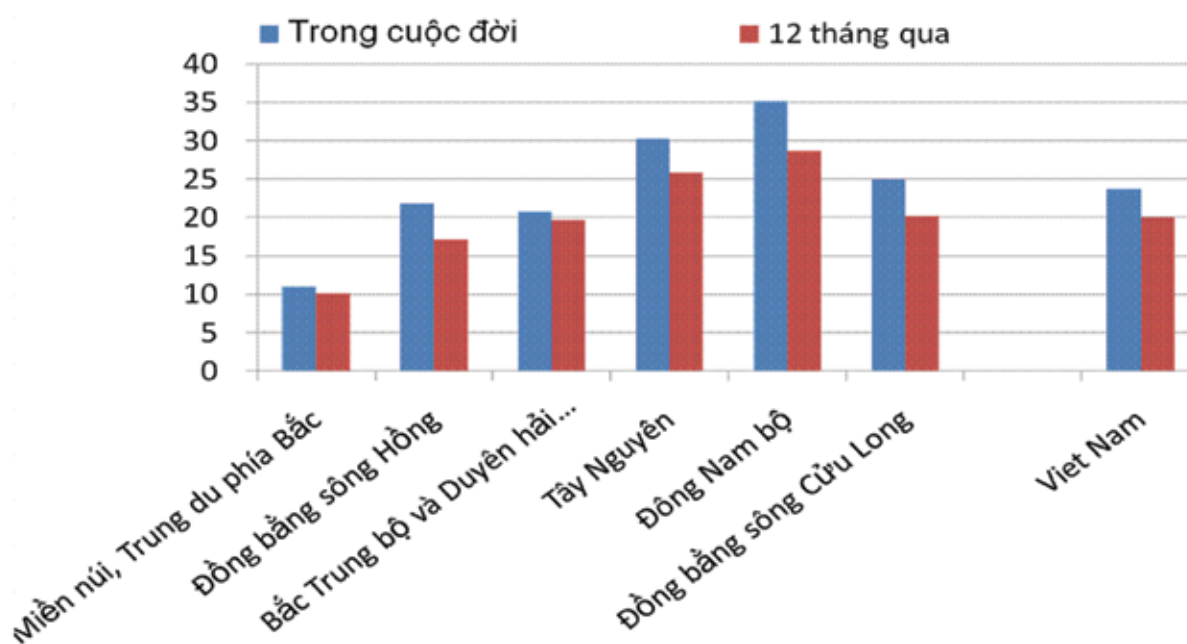
Trong nghiên cứu, Các vấn đề liên quan của trẻ chứng kiến Bạo lực gia đình Jeff Edleson (1999) – chuyên gia về trẻ em, bạo lực gia đình và các chương trình can thiệp chấm dứt BLGD, đã cung cấp các cuộc thảo

luận sâu về cách gây ra ảnh hưởng đối với sức khỏe của trẻ em. Edleson rà soát gần 100 nghiên cứu về hành vi, cảm xúc, nhận thức và những vấn đề lâu dài đã được thống kê liên quan đến những đứa trẻ chứng kiến BLGD. Ông chỉ ra rằng, có một sự tương phản mạnh mẽ hoặc chống chéo giữa lạm dụng trẻ em và bạo lực gia đình..

Trong nghiên cứu của Edleson (1999) và các đồng nghiệp cho biết có gần 50% sự chống chéo giữa bạo lực gia đình và ngược đãi đối với trẻ em. Trẻ em cũng có thể vô tình bị thương trong các vụ BLGD, khi người gây ra bạo lực ném vật dụng nào đó, và văng vào người các em. Đối với trẻ em lớn, có thể bị tổn thương nặng hơn khi cố gắng bảo vệ mẹ các em.

Mới đây nhất, trong Nghiên cứu quốc gia về Bạo lực với phụ nữ tại Việt Nam, khoảng ¼ phụ nữ có con dưới 15 tuổi cho biết con của mình đã từng bị bạo lực về thể xác do chồng gây ra. Hình thức bạo lực thể xác trẻ em phổ biến thường là tát, xô, đẩy trẻ (hình 1). Khảo sát cũng cho thấy bạo lực đối với trẻ em có mối liên hệ chặt chẽ với bạo

Hình 1. Tỷ lệ phụ nữ có con dưới 15 tuổi bị chồng ngược đãi, chia theo vùng, Việt Nam 2010 (N=2857)

lực đối với phụ nữ do cùng một đối tượng gây ra. Phụ nữ có chồng bạo lực trả lời rằng con của mình cũng bị đánh đập cao gấp hai lần và thậm chí là cao hơn nếu người chồng bạo hành vợ nghiêm trọng.

Hơn nữa, số phụ nữ bị chồng gây bạo lực thể xác cũng cho biết con cái họ đã từng chứng kiến ít nhất một lần cảnh bạo lực này.

Cũng trong nghiên cứu Quốc gia về bạo lực đối với phụ nữ cho thấy, phụ nữ từng bị bạo lực do chồng gây ra có nguy cơ mẹ mình cũng từng bị cha đánh đập cao gấp hai lần so với những phụ nữ khác. Nguy cơ này tăng gấp ba lần nếu họ có mẹ chồng bị bố chồng đánh hoặc bản thân chồng cũng bị đánh đập khi còn nhỏ. Trải nghiệm thơ ấu của người chồng là

một yếu tố nguy cơ quan trọng dẫn tới việc anh ta trở thành

“

Ngày hay đêm, hễ anh ta về nhà là trống ngực tôi lại dồn dập và kéo dài hàng giờ. Cô con gái tôi (10 tuổi) đang chơi ở nhà và đôi khi có cả bạn của nó ở đấy nữa, nhưng anh ta không quan tâm; mỗi khi về nhà là anh ta đề nghị tôi xuống và giặt tung quần áo tôi ra. Tôi không thể chống cự hoặc làm gì khác. Tay anh ta to thế giữ chặt người tôi khiến tôi chẳng thể làm gì, ngay cả khi có mặt con gái tôi ở đó. (Câu hỏi: Anh ta làm thế trước mặt con gái chị) Vâng, ngay trước mặt con gái tôi. Nó thấy xấu hổ và nó không thích những gì mà nó chứng kiến, nó chạy đến và bật đèn lên. Anh ta tát cho nó mấy cái thật đau; nên nó sợ và im luôn. Con trai lớn của tôi (20 tuổi) chạy ra khỏi nhà khi chứng kiến cảnh này nhưng con gái tôi không hiểu điều gì đang xảy ra, nó chỉ không thích hành vi mà nó thấy giữa hai vợ và chồng và nó khóc. Nhưng rồi cũng phải nín sau khi bị chồng tôi tát cho mấy cái, nó sợ không dám nói một lời. Tôi đành phải chịu đựng.

”

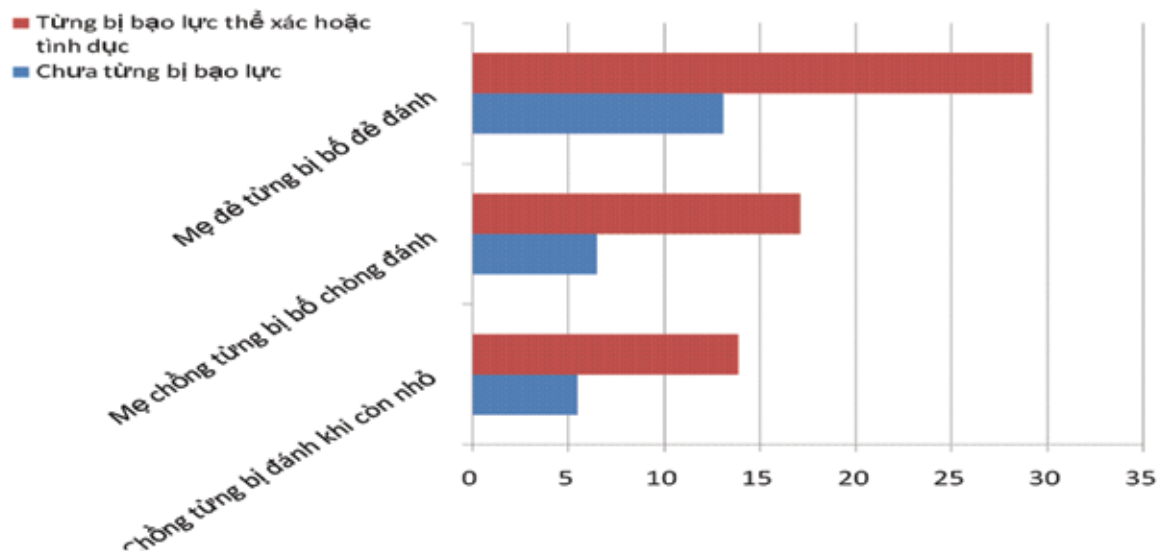
(TRÍCH TỪ NGHIÊN CỨU QUỐC GIA LẦN THỨ NHẤT
VỀ BẠO LỰC GIA ĐÌNH CHỐNG LẠI PHỤ NỮ Ở VIỆT NAM.)

“ [Mẹ chồng tôi nói]..
Mẹ không thể cho con
gì được, mẹ không thể ở
đây với con và mẹ phải đi
thôi'. Con trai lớn tôi hỏi
bà: 'bà sẽ đi đâu'? Bà trả
lời 'Bà đi đây, cháu không được theo
bà'...Bà đã uống thuốc chuột để tự vẫn.
Bà đã nói trước với tôi mà tôi không
thể làm gì được... Bà đã quá
chán nản và quyết định
tự tử. Cô em chồng
cũng ra sông tự vẫn”.

(PHỤ NỮ BỊ BẠO
LỰC Ở HÀ NỘI)

Hình 2. Bạo lực trong gia đình của người phụ nữ và người chồng chia theo trả lời về bạo lực của người phụ nữ, Việt Nam 2010 (N=4561)

người gây bạo lực trong đời sống sau này. (Hình 2).

Có thể thấy, trẻ em sống trong những gia đình xảy ra bạo lực có những ảnh hưởng trực tiếp đối với sức khỏe và tính mạng của trẻ. Ngoài ra, khi lớn lên, trẻ cũng có nguy cơ bị

bạn tình sử dụng bạo lực và bị lạm dụng theo nhiều cách khác nhau hoặc chúng cũng có thể trở thành người gây bạo lực/ kiểm soát bạn tình của mình. “Bạo lực sinh ra bạo lực” hay nói cách khác, khía cạnh liên thế hệ của bạo lực thể hiện rất rõ trong những nghiên cứu nói trên. Trẻ em phải tiếp

xúc với bạo lực gia đình là một vấn đề của toàn thế giới, và nó gắn liền với các hình thức ngược đãi đối với trẻ em. Phòng chống bạo lực gia đình và hỗ trợ nạn nhân không chỉ nên tập trung cho nhóm phụ nữ mà cần quan tâm hơn nữa đối với công tác hỗ trợ trẻ em.